

Wmig P 1983

PHILADELPHVS
VAPULANS.

es

cu

THEOPHILI ISCANI

Ad calumniosam *Irenæi Philadelphi* Epistolam

RESPONSIO.

Quâ Anglicanæ Ecclesiæ sana fides,
Pietasq;, & Episcopalis *ἑποχὴς* Institutio
APOSTOLICO-DIVINA,

A D^o *ἸΩΣΗΦ*: *ἩΑΛΛΟ*
Exon. EPISCOPO pridem
defensa, asseritur.

L O N D I N I,
Excudebat MILO FLESHER, Impensis
NATHANIELIS BUTTER.

MDCXLI.

1835

1835

Reverendo in Christo Patri,
IOSEPHO,
EXONIENSI EPISCOPO,
Domino suo colendissimo.

Reverende in Christo Pater ac Domine,

Cum qui in Paternitatem tuam satis impotenter pridem involarit, Irenæus quidam Philadelphus, manu tua parum dignus sit, aut verò oculis; dabis mihi, spero, veniam infimo eorum, qui reverentiae vestrae à sacris inservire gestiunt, hominem pro meritis excipere, simulq; & egregiam ipsius audaciam reprimere, & famam Ecclesiae Anglicanae, simul & vestram, à calumniis ejus turpissimis vindicare: Neq; enim cum silentio pati aut possum, aut debeo, insignis impudentiae virum, in venerandum illud caput, deq; toto orbe Christiano meritissimum

*mum, insurgentem, communem matrem, castam Jesu
Christi sponsam, Medicum dicam, an morbum
hunc, impuro ore contaminantem. Provinciæ me tan-
tæ omnino impari profiteor; hoste tamen, utpote
gallo extra propriam aream posito, superiorem: Ec-
quis, vel minimus Theologorum, in re Theologica im-
perito Medicaastro non doctior? Quod superest, hoc
quicquid est operis, unâ cum adversario, tenui (uti
vides) arundine humi prostrato, pedibus tuis subjicio;
Digneris modò, quas ipse tuo candori aspersit macu-
las, chartula hac, quasi Mappa tali officio destinata,
abstergere, nil altius sperat*

Reverentiæ vestræ

devotorum minimus,

Theophilus Iscanus.

THEOPHILI ISCANI
PHILADELPHVS
VAPULANS.

§. I.

Rubescite verò Theologi omnes, Angli, Scoti, Hiberni, quotquot recentiori disciplinæ bene vultis, pigra gens & imbellis, erubescite : Nemo vestrum erat, qui Episcopalem *αἰσχυναν*, à *Josepho Hallo* Exoniensi Episcopo nuperrimè propugnatam, convellere aut ausus est, aut potuit ; Profiliit *πρὸ μαχαρίας* Gallus quidam, isque, si Deo placet, Medicus, magnus debellator *σπασκότης*, præstititque, cui vos pares non fuistis : Nempe, tumore quodam hydropico inflari cœperat Ecclesia Anglicana, bonus iste *Æsculapius* Pharmacum porrexit, quod appellant, Benedictum. Eia nunc nos salvi sumus ! ni Gallo huic gallum debere palam profiteamur, ingrati sumus : Qualis verò hæc est, quam sub manibus habemus, dosis ? Fucum nobis facit Medicus, inprimis, e mentito & nomine, & titulo : quod si sic fecerit pixidibus suis pharmacopola ipse, actum fuerit de ægrorum salute. Scilicet, cum *Erinyes* illi proprium nomen sit, ipse *Irenæum* posuit, contra quam

quàm *Irenæo* cuidam nobiliori, objectum à suorum non-nemine;

Irenen voluit cedere, cedit Erin.

Dein titulus cujusq; folioli *Josephi* cujusdam *Halli* nomen præ se fert, ab hoc Pancratico Athleta satis strenuè oppugnati, debellatique; ubi pagina interim aliud prorsus agat, famosissimoq; Libello, nescio quor, quosq; Ecclesiæ Anglicanæ Præsules, & Doctores invidiosissimè traducat. Nostin' verò *Hallum* hunc *Irenæ*? Aiunt illum senem esse, ferè septuagenarium, Sacræ Theologiæ Doctorem, Ecclesiæ Anglicanæ Episcopum, quem tu non tam familiariter, quàm contemptim compellare audes; *Viriteus* ille tuus, clarissimus vir audit, nec quis illi stylum hunc inviderit; Interea, *Jos: Hallus*, ne vel minimo tituli alicujus apiculo cohonestatus cum Chironia prole congressurus, in theatrum nudus protrahitur. Quid, quod & celeberrimus ille Episcopus nuper Wintoniensis, Præsulum decus, Doctorum sui seculi coryphæus, nudo *Lanceloti Andrea* nomine, jubetur, paulò post, ab hoc *Apolline* Pernassiacò, stationem suam tenere inter mediocris Literaturæ viros; *Montacutius* Norvicensis Episcopus, aliquantulæ eruditionis reus audit; Annon te pudet insignis hujusce procacitatis, *Irenæ*; hominem nempe peregrinum, & adhuc juvenem, artis cultorem alienæ, tantorum Theologorum doctrina ac scriptis judicium ferre, præceps ac temerarium? In arenam verò ut provocare ausis gravissimos quosq; Antistites, petulantia profecto est haudquaquam tolerandæ. Alii te mores, studia alia decuissent; *Galenum* tuum satis irrident Parisienses vestri, quòd medicinam professus Logicæ se arti immiscuerit, novamq; syllogizandi rationem instituerit: Qui verò ferre posse putas tot eximios Britannia nostræ Theologos, ut tu, advena cum sis, alteriusq; scientiæ alumnus, restibi Theologicas tractandas susciperes, deq; Ecclesiæ nostræ regimine velut de tripode definire præsumeres. Medicinæ artem longam dixit *Hippocrates* tuus;

tu verò ita brevem & compendiosam autumas, ut hujus oras satis angustas faciliè emensus, aliarum insuper scientiarum latifundia, (Theologiæ cumprimis) perlustrare possis. I modò, si sapias, & *Galeno* te tuo, ac *Fernelio* vestra- ti in disciplinam tradito; herbarum, metallorum, mineralium vires explora, defunctorum exta consule, Pharmacopoiæ tuæ fraudes rimare, urinarum colores, pulsuumque differentias sedulò disquirito; Anatomicæ, Botaniciæ, Chirurgiciæ, Spagiriciæ incumbere strenuè; *hæ tibi erunt artes*; mitte Theologica; tractent fabrilis fabri, sacra Theologi.

Quod si (quæ te præli incessit ambitio) nullæ amicorum preces, monita nulla ab instituto hoc tam audacis opellæ publici juris faciendæ studio detinere potuerint; Age, videamus tandem *Quid tanto dignum ferat hic promissor hiatu*. Senties profectò, *Irenaeo*, non deesse reverendo Episcopo Exoniensi, gravioribus (uti par est) negotiis intento, vel ex imo (si opus est) subsellio Sacellanorum, qui insolentiam hanc tuam castigare & possint, & velint.

§. II.

PAginæ Epigraphicæ facies altera, *Pauli Sarpii* Venetorum Theologi prædicationem exhibet, scriptam ante annos (ut asseritur) triginta, ad *Jacobum* quendam *Leschasserium* Jurisconsultum Parisiensem; Quæcunq; demum sit, non ex pharetrâ tua *Philadelphæ*, deprompta est (quod scio) sagitta hæc; nec quid tale præ se tulit exemplar tuum istinc missum, Eleutheropolitanum profectò relum est hoc, sed amentatum planè, & quod spiculis à longè intortis accidere solet, decidens paulo languidiùs; Quæ etenim *Leschasserio* tuo fides? aut (si huic credere fas est) quæ *P. Sarpio* autoritas? Theologus ille fuit, bene de suis Venetis meritis, Vates non fuit; Quid verò

tandem est, quod ille hariolatur? Anglis, inquit, ego timeo; Quid times *Paule*? Bono animo es; in tuto sunt istic omnia; Magna illa, quam tu adeo suspectam habes Episcoporum Britannorum potestas, ne quidem umbra est potentiae: Imò, tam angustis legum finibus circumscripta est, ut in meram profectò impotentiam desierit; neq; tanta unquam fuit, (quicquid mendax tibi imposuerit fama) quae Praesules, nomine amplissimos, ab imæ plebeculae contemptu vindicare potuerit: Soli ubi sunt, in sua quisque Diocesi, ni juxta Statuta regni, Canonesq; Ecclesiae gubernent, poenis illico gravissimis obnoxii sunt; Convenire autem in Synodo, sine regis mandato non potuerunt unquam; Sed, & ubi convenerint, si magni sigilli autoritate parùm muniti, vel mutire praesumpserint, piaculo est; Quòd si quos fortè Canones hac frecti facultate condiderint, nisi Comitiorum insuper publicorum accesserit autoritas, (uti contendunt magni Legum Magistri) frustra sunt. Accedat huc, quòd, si quis praesulum in muneris sui administratione peccaverit, limites sibi positos praetergressus, Synodi sive Provincialis, seu verò Nationalis coercioni (uti fit in aliis Reformatissimis Ecclesiis) subjicitur: En tibi haud parùm formidandam Episcoporum Anglicorum potestatem. Lumina, quamlibet exigua, longe positis majora solent apparere, id tibi hęc usu venit, *Paule*: Si tu istic fuisses, & rerum nostrarum statum observasses sedulo, facile comperisses quàm nihil omnino periculi fuerit, (qualiscunq; demum obtrigerit Archiepiscopus) ne Episcopi ad absolutam dominationem aspirare unquam potuerint: Fuisset profectò potius quòd vereretur *Paulus*, ne limitatissima hac, & despecta Episcoporum autoritas, in nihilum (quod jam ferè factum est) evanesceret. Quod ergo subjicit *Sarpinus*; Ego equum Ephippiatum in Angliam videre videor, & ascensurum propediem equitem antiquum divino; hinc ortum est, quod *Leschasserius* iste (quisquis fuerit) falsam ac prodigiolam Anglicani Episcopatus imaginem *Paulo* (satis

(satis, uti videtur, credulo) literis suis representaverit; blando calumniatori fidem adhibens *Paulus*, in hoc scilicet, egregium erumpit vaticinium. Atqui scire velim & Theologum Venetum, & jurisconsultum Parisiensem, & quemcumque tandem editorem Eleutheropolitanum (quicquid isti sibi fingere voluerint) non ita facilem ascensu esse equum hunc, planè generosum, ut equitem illicò admittat alienum; Esto scilam paratam esse, desunt profecto, quos appellamus, *Strapedes*; Neque *Stat Sonipes* iste, sed certè *frana ferax spumantia mandens*, indignabundus sessorem hunc prius excussum calcibus excipit: Sed, neque eo in loco res nostræ sunt, ut si vel maxime vellent Præsules Anglicani, Romanæ se, suamque Ecclesiam tyrannidi, ac superstitioni subicere, penes ipsos foret ittoque præstare illico; Sub piissimi Regis imperio, nos legibus gubernari solemus; certis quidem illis, & solenni regni totius consensu sancitis, stabilitisque; Refragentibus verò comitiis, ut Episcopi quicquam in religione possint immutare, non quidem divinatio fuerit, sed merum phrenetici hominis insomnium. Siquis Præsulum nostrorum (quod tu *Philadelphæ* ipsis satis contumeliosè impegisti) erga religionem Reformatam malè affectus esset, ollasque plus satis *Egyptiacas* saperet; quid hoc ad Ecclesiam Anglicanā? Siquis ceremoniam (ut ille fortè putat) haud indecentem, introducere in Ecclesiam studuerit, quam tu superstitionis insimulandam censes, quid hoc ad fidei Christianæ, ipsamque religionis substantiam? Malè pereat qui malè velit pietati publicæ.

§. III.

Sed mittamus ista; Tu modò *Josephum Hallum*, hominem nempe è face plebis, aggredieris; Audi *Ivenat*, usque adeo infans tui amorè corripui potuisti, ut te ne tyronem quidam Theologicum veterano huic militi parem

congressurum autumares? Miseret me tui seridò, qui tamen, interea tui, quantum vis monitus, noluisti misereri. Age ergo; Episcopus ille noster, suis occinere volens, Librum de divino Episcopatus jure, Anglico nuper idiomate evulgavit; tu Latine responsum paras; Quorsum verò istud? Sanè, Anglicè callere te satis ostendunt missellæ illæ chartulæ, quas in vulgus pridè homo πολυπράγμων (etiam sub adamato *Irenæi* nomine) spargere voluisti: Ut quid ergo intempestiva hæc Latinitas? An, quod laudi tibi duxeris, non mediocri, te Latine posse scribere? An quod benignior Assyriorum præco, nolueris nos Lingua Aramæa compellare? At, at; aliud erat, quod tu tibi satis conscius es, *Philadelphæ*; Epistolæ tuæ pars maxima, è nuper editis (iisq; famosissimis) Anglicè Libellis confiscata est, non tibi igitur consultum fuisset, tam citò eosdem typos eademq; Linguâ trivisse; quod si fecisses, plagium illico patuisset. Indulgeamus verò tibi hunc Romanæ Lingue (quam tu adeò deperis) amorem; Epistolam ipsam expendamus; Illa nempe paginis 76. absolvitur: quarum quidem quadraginta octo, aliis rebus insumuntur; nec quid habent cum *Hallo* nostro commercii; cujstamen interea nomen (quasi criminis alicujus rei) unicuiq; paginulæ præfigitur: Quæ vero, malum, hæc contumelia est? Dic mihi seridò; Siquis levem aliquem *Philadelphi*, in re medica (ut ille putat) errorè perstringere volens, longum quandam de *boulimia*, vel *gonorrhœa*, vel *peste*, vel *Luce Neopolitana* tractatum institueret, sub *Philadelphi* confutati frontispicio, annon bilem tibi hoc, mitissimo homini satis commoveret? Haud certè aliter fecisti tu istuc. Prorsus immunis est *Hallus* noster (ut tute fateris) ab istis, quæ tu aliis intentare voluisti criminibus, quorum tamen si vel maxime affinis esset, nihilo certè invidiosiore à te titulo excipi potuisset. Titulum mittamus, rem expendamus seridò. Voto nempe obstrictus eras, homo pius, *Viriteo* tuo, Anglicè parum intelligenti, ventilationem quandam tractatus *Halliani* quam-

quamprimum exhibere ; quam nunc aliquando cum fœnore exolvīs ; Fœnus verò nobis omne, (quicquid alii sentiant) hoc quidem inprimis, ingratum, invisumq; est; Satiùs fuisset are gravatum alieno diutius latuisse, quàm hisce demum modis liberasse fidem, & iustæ censorem ἐπισκοπῆς, ita palā, odio seq; (hospes cum sis) ἀλλοτε ἐπισκοπῶν egisse. Istud meditati semper oculis obversata tibi est Ecclesiæ Anglicanæ deploranda facies hodierna ; sub qua Papismus, qui vix hiscere audebat, mover lacertos, & reddita quasi iuventute, revirescit : Satis tu quidem istud calumniosè, *Misadelphe* mi, neq; minùs falsò : Larvâ tu fortè quâdam satis deformi, obtectam vidisti Ecclesiæ Anglicanæ pellem, quam tu faciem ratus, (ut pueruli solent) horres, deplorasque : Tales fuerunt quorundam male-consultorum hominum portentosæ opiniones, praxis superstitiosa ; quibus modò tempestivè exutis, abjectisq; solita pulchritudine insignis prodit Ecclesia Anglicana, sororum suarum omnium longè speciosissima.

Dicam planiùs ; Papismum omnem odit Ecclesia nostra, & vel tunc, cùm tu illi pessimè fuisse censes, more solenni abjuravit : Quòd si cerebrosi quidam Doctorculi paradoxa quædam Pontificiorū dogmata in vulgus sparserint, & ceremonias quasdam, sive superfluas, sive dubias (non indecentes sibi fortè visas) revocare voluerint, æquumne putas ut in Ecclesiam Anglicanam cudatur hæc faba ?

Iniquè nobiscum agis, *Irenae*, si paucorum hominum delicta toti Ecclesiæ imputanda censueris ; Sed & illud adhuc atrocins, quod ingruens iste Papismus, fructus sit Hierarchiæ, quam *Hallus* tantopere deprædicat, ac tuetur ; quod quidem summa est egregiæ illius calumniæ, quam tot paginarum turpibus lituris deinceps profecutus es. Hic verò, & frontem tuam *Irenae*, desideramus, & fidem. Annon enim Hierarchia eadem fuit olim, ante tempora, quæ tu tantopere damnas, *Laudiana*, quæ modò est ? personæ quidem aliæ, res planè eadem ; Partes, quas appellat

appellat *Gersonius* vester, fluentes, pro temporis ratione variantur; fixæ, semper eadem manent: Quod si Hierarchia ipsa in vitio fuisset, quæ sit, quod præidente olim *Abbotio, Bancrofto, Whitgifto, Parkero*, non æquè invaluerit iste, quem tu adeo usq; inclamitas, Papismus? Quæ sit, quod sedentibus ad clavum *Cranmero, Ridleio, Hopero, Latimero, Juello*, aliisq; piissimis Hierarchiæ cultoribus, letaliter se vulneratum senserit Papismus, deq; salute profus desperaverit? Audi clarissimum virum D. P. *Molinaum* rotundè profitentem, scire se, instaurationem Ecclesiæ Anglicanæ, & eversionem Papismi, post Deum & Regem, deberi præcipuè Episcoporum doctrinæ & industria; Tune verò è contrà audes, post tanti viri suffragium, instaurationem Papismi, & Evangelicæ veritatis eversionem Hierarchiæ Episcopali ascribere? totiq; ordini imputare, quod ipsæ quidem personæ à se tanto studio amoliantur; Certè, nisi in rebus te nostris hospitem profiteri voluisses, alias tu auctioris Papismi rationes facile adinvenisses; Quod si in arte tua non minus falsas morborum causas tibi proposueris, perierint egri.

Epist. ad Episc.
Wiaton. 3.

§. IV.

PRætermittamus illam à qua exordiri tibi placuit rerum Anglicarum ac Scoticarum historiolum; illud unum tamen silentio præterire non licuit, quod Reformationem ab *Henrico 8.* inchoatam, non tam despicatui habeas, quam perstringas acriter, velut ab ipsius impudico amore profectam; Quicquid enim (ais) turbarum evenit eo tempore circa Religionem, & quod Rex auctoritatem Pontificiam per regnum abrogarit, effecit non veritatis amor, & cognitio, sed animus libidinibus æstuans, & pruriens ad novas subinde nuptias convolandî. Apage verò turpem hunc cum hostibus Religionis syncretismum; nam quid viriosius potuisset *Sanderus* quispiam

quispiam, aut *Personius* contra causam Dei evomuisse ? ab ipsis nempe mutuatus es hoc, quod illi toties, tamque impotenti manu frustra intorserunt, telum ; Quis enim nescit primas ipsius cum fratris *Arthurii* relictâ, nuptias, à sanis quibsq; Theologis, ab Academicis serè omnibus publicè damnatas fuisse, veluti illegitimas, incestasque ; quas cum, *Cranmoro* ipso suasore, serò satis exuisset, quin liberum illi fuerit robusto, ac salaci principi, de secundo deinceps conjugio cogitare ; fecit ille hoc quidem : Quod si novas postmodum ambierit nuptias, quid hoc ad Pontificem, cujus is jugum feliciter excussisset prius ? Occasionem sanè arripuit Deus à dilatâ plus satis Pontificis de re nuptiarum sententiâ, animosissimum acerrimiq; ingenii principem, excitandi ut in auctoritatem Papalem curiosius subinde inquireret ; & (uti fit licita videri pleaque, donec in quæstionem venerint, quæ plenius deinceps exagitata scatere vitiis deprehenduntur) illud idem istic liquidò compertum est : Tyrannis Pontificia, quo accuratius ventilata est, eo gravior, &, cum justo regum moderamini, tum Ecclesiasticæ libertati injuriosior inventa est ; Hinc illa magna deturbandi regni Pontificii molimina, hinc illæ rerum, quas vidimus, mutationes plane incredibiles.

Sed ut palam fiat, cæco libidinis impetu minimè impulsam fuisse regem, ut opus hoc arduum aggredieretur ; Deum testor vidisse me literas, tunc temporis, (illas quidem, uti videbantur, authenticas) neq; non conscio Pontifice Roma scriptas, in quibus Regi munificè oblata est duas simul uxores habendi facultas, eâ lege, ut obedientiam Romanæ sedis solitam non detrectaret : Fœdam ille conditionem respuit, indignabundus, & contempsit. Putidissima ergo calumnia est, quâ tu (Pontificios secutus duces) Reformationem ab *Henrico* cœptam deturpare voluisti.

§. V.

Vix mihi impero, ne te *ἡ πόλις* insequar; atqui non licet Lectoris otio (nec quidē meo) ita nimium abuti bonasq; horas tam malē terere. Etiam *Edouardianam* Reformationē, labe aliqua conspurcare libuit: Enimvero, quod quibusdam Judææ regibus, probri loco, obijci solet, *excelsa parum sustulisse*, & heic piissimo regi oggeritur; inter alia quidem enormia, Episcoporum dignitatem ac *ἐπισκοπικὸν* tolerasse; Utinam verò ita peccassent omnes reliqui orbis Domini; quā hodie tranquilla, quā fœlix fuisset Ecclesia Dei? quæ nunc variarum formarum affectatione, ac studiis miserē dilaceratur; Illicet, cum tota Christianitate conspirare, regimenque, ab ipsis Apostolorum manibus, ad nos usq; perpetua serie derivatum, continuare, scelus est; Desuisti sane muneri tuo, flos Regum *Edouarde*; Debuisses nempe domum Dei, vel ab ipso limine perpurgasse; debuisses Episcopos omnes ē suis Cathedris deturbare; disjicere, alta nimis, Antistitum Palatia, census, fundosq; rem fisci facere illico; *Crammerum*, senem inutilem, tuum à fonte (ni fallor) susceptorem, à sede Lambethana expulisse, illumque, ac reliquos socios suos, honoribus quibusque (quin & patriâ) spoliasse, Clerum totum ad justam paritatis rationem redeigisse; ritus omnes sustulisse adiaphoros; Leituriam, quamlibet purgatam, unâ liturâ obduxisse; hoc si plenē præstitisses, O quā te sanctum prædicasset hoc ævum, quā te novum *Josiam* salutasset! jam verò cum in istis defeceris, decessit tibi id gloriæ, quod perfectis Ecclesiæ restauratoribus attribui solet; Sanè, quin tolli debuisset tyrannis illa omnis, quam in conscientias hominum exercere solebant Præsules Pontificii; omnis clavium abusus, idololatricū omne, blasphemumq; sacrificium, *ἑθελοςήσια* omnis, omnia Romanæ superstitionis impietatisq; sub-
sternicula,

sternicula. Papicolarum denique facies omnes, quis insci-
etur? ipsum verò ordinem ab Apostolis institutum,
ejusq; sanis legibus temperatum exercitium, ritus vel
sacros, vel saltem innoxios, longo temporis usu firmatos,
antiquas precum piarum formulas, hujusce census fieri,
quis bonus Ecclesiæ civis patiatur?

Post facies *Marianas*, prætervolas infœlix ævum *Eli-
sabethanum*, putà quòd nihil habet calamo tuo dignum;
Episcopi, quorum partes aliquę erant in Reformatione
instituenti, passi sunt quædam (quædam tantum) in do-
ctrina mutari; at caverunt sedulo, ne quidquam de dig-
nitate, & autoritate sua detraheretur. Odiosam verò à
te contumeliæ notam, sanctissimis viris, piissimis Christi
confessoribus, à suo exilio jam tum reducibus, inustam;
Quenquamne putas crediturum spontaneos illos exules,
qui propter Euangelicæ veritatis amorem, patriam, ami-
cos, bona omnia ultrò reliquissent, noluisse redeuntes ad
suos, quicquam de sua dignitate (modò illicità) Christi
sui causâ remittere? Nôrant illi sat benè, Germaniam,
Genevam nôrant, nôrant utriusque mores & instituta:
& tamen ad Ecclesiæ regimen sese legitimè vocari sen-
tientes, præeuntem sequuti Deum, Episcopales Cathedras,
conscientiâ parùm reclamante, conscenderunt, sicque
munia sua omnia piè, ac sollicitè obierunt, ut de Eccle-
siis Dei optimè meruisse judicentur. Admodum arri-
det tibi, blando Poplicolæ, Ecclesiæ Scoticanæ (utî à
plebe, (quanquam non sine sanguine, ut ais, ac tumultu)
facta reformatio; sic nempe decuit hominem Democra-
ticum; neque nos invidemus hanc tibi sententiam, aut
hanc illis gloriam; fruantur per nos licet hâc, quam tu
tantopere prædicas, fœlicitate; nos in sicca hâc, ac mode-
rata restauratione lubentes acquiescimus.

§. VI.

ATqui jam te amo, *Philadelphæ*; mones nempe seriò *Viritem* caveat credere, te, qui commotior es in Episcopos Angliæ, protinus omnes, quos Anglia tulit Episcopos ab *Henrico* 8. perstringere; quorum nonnulli martyrio sunt coronati; quibusque præcipuè debetur everſio Papismi; quiq; viventes sub Reformatione, ſuis numeris nondum abſolutâ, retinuerunt in ſplendida dignitate Papalem pompam redolente, humiles ſpiritus, & partes fideles verbi Dei Miniſtri, qui ſolùm honori ducunt, juxta *verſionem Pauli* incumbere orationi, & doctrinæ, quales fuerunt Archiepiſcopus *Cranmerus*, *Latimerus*, *Hoperus*, *Juellus*, & innumeri alii. Verè *Philadelphus* es, ſite iſtic continueris, *Irenææ*. Cedò hoc modò; innumeros Angliæ Episcopos *Paulino* Canoni conformes ſeſe præſtiſſe, nos de reliquis parùm ſoliciti ſumus: Luant pœnas quotquot fines à Spiritu ſancto poſitos, ſive ſuperbi, ſive inertes, vel parùm aſſequi, vel tranſilire voluerint. Parùm verò conſonat charitati tuæ, quod immediatè ſequitur; credere te Episcoporum munus, ut à pleriq; ſuſtinetur in Anglia, nihil præter titulum habere; & eſſe Papalis Hierarchiæ propaginem. Quid? ipſumne munus, an muneris potiùs exercitium qualecunque dicere voluiſti? Munus certè Episcopale, unum, idemq; fuit *Cranmero*, *Hopero*, *Juello*, atque his in quos tu modò iſſiſ, præſulibus hodiernis, longè forſan diſpar muneris executio, quo alii puriùs, corruptiùs alii; alii ſegniùs, alii funguntur ſolertiùs: Interim, ubi horù (plerofque) cum (innumeris) aliis contulerit Lector, facile animadverteret, quàm nihil cauſæ ſit, cur in Ordinem Episcopalem tam odioſè declamitares.

At quàm tu hic nimis liberalis es, *Irenææ*, ut verear ne te hujus largitatis pœnituerit poſtmodum; Nempe concedis Deum jam per ſeculum integrũ habuiſſe in Angliâ, puram

puram, orthodoxam, & visibilem Ecclesiam : in ea enim (inquis) nullo tempore defuerunt fideles verbi Dei Ministri, qui non nullibi extra conspectum Episcoporum, sedulò prædicationi incumberent, & ritè Sacramenta administrarent ; O te felicitatis nostræ præconem nimis quā benevolam ! Siccine verò soles beare amicos ? Fuit, ais, in Angliâ, per seculum hoc integrum, Ecclesia visibilis, & orthodoxa, quæ non nullibi latitavit ; fuerunt nonnulli, fideles verbi ministri, qui extra conspectum Episcoporum prædicarunt ; *Φιλαδελφείῳ*, tu quidem istud ! Quid autem interea factum de Ministris illis, qui in conspectu Episcoporum non minus sedulò prædicarunt ? quid de Episcopis, qui non minus sedulò prædicarunt, quàm quivis Ministrorum ? numquid illi omnes non fideles ? numquid non de visibili & orthodoxa Ecclesia ? plebs verò Anglicana illis commissa quo in numero fuit ? Sed, & reliqui Episcopi, Religionem Reformatam professi, numquid ab Ecclesiâ visibili, & orthodoxa, prorsus exclusi sunt ? Quantas nos tibi gratissimo hospiti, debemus gratias pro hoc insigni elogio ? Fuit in Anglia, inquis, visibilis Ecclesia ; sed qualis interim fuit ipsa Anglicana ? fuitne & illa visibilis ? hæres hic aliquantulum ; vix istud præstare ausus *Viriteo* tuo : Atqui, novit ille, noruntque omnes quotquot sunt uspiam ingenui Reformatæ Ecclesiæ filii, nullam fuisse in toto Christiano orbe Ecclesiam, aut magis conspicuam, aut æquè gloriosam, tantorum sanguine Martyrum fundatam, tot doctissimorum Theologorum turmis munitam, tot disertissimorum Concionatorum catervis stipatâ, nobilitatam tot tamq; eximiis priorum operum, egregiorumque scriptorum monumentis, tam celebribus Academiis instructam ; I nunc, *Irenæe*, & dicito (quod ne de Roma quidem ipsa negare audeas) visibilem fuisse in Anglia Ecclesiam : Sed ne nimium tibi constares, candor hic tuus se verè exerit ; dum sub jicis illico ; Neque etiam putes me sic Scotorum causam agere, ut confestim faveâ eorum sententiæ, qui existimant nul-

lâ Ecclesiâ ritè administrari, quàm quæ caret Episcopis ; Quinimo crediderim, idque credidit vetus Ecclesia, optimum regimen Ecclesiæ, concordiam & unionem fovens, nec repugnans Christi & Apostolorum institutioni, qua præcipitur, ut omnia decenter & ordinatè in Ecclesia administrantur, & confusio vitetur, quæ sæpe ex æqualitate nascitur, illud esse, cum in unâ urbe, aut provinciâ, unus inter presbyteros à cœtu presbyterorum electus, ætate, moribus, & doctrinâ gravis, habet præminentiam in suos collegas ; qui, extra coitionem Presbyterorum, & Synodum congregatam, sit os totius cœtus, &c. Quid ? coalituram putabimus modò partem utramque, & concordia litabimus ? Ita sanè sperassem fore, dum tu æqualitatem velut confusionis matrem averfatus, uni Presbyterorum Ecclesiæ, sive urbicæ, sive provincialis regimen velut optimum, & unioni fovendæ aptissimum demandari voluisti ; cui etiam præminentiam in suos Collegas, etiam extra coitionem presbyterorum concedis, sed illam tamen synodi arbitrio limitatam. Quin inter nos modò, nisi tu non vis, convenit ? Quid enim nos ultra desideramus ? Unum nempe inter Presbyteros ætate, moribus, doctrina gravem virum, Episcopum eligi volumus ; Volumus hunc à Presbyterio, hoc est, à Decano & Capitulo electum ; urbi aut provinciæ hunc ita præesse volumus, ut in suos Collegas habeat præminentiam ; sed & hunc denique ita Synodo subesse volumus, ut ei actorum suorum rationem reddere teneatur ; hunc denique ita reliquis sublimiorem sedere volumus, ut collegam se, non Dominum Presbyterorum agnoscat ; *Ἐταίρε, τί μαχηµεθα ?* Faceffat hoc inutile litigium ; concordemus, quandoquidem simus unanimes : At quàm inani me spe lætat mens paulò in pacem pronior ? Aliud, aliud est in quo hæres : In via pacis tibi fausto ac celeripede currenti obicem posuit *Andreas* quidam, Episcopus Wintoniensis : Nostin' hominem, *Irenæe*, è trivio fortè quempiam, aut profeucha ? Quî verò audes tu, nomen,

cui tota doctorum gens assurgit, tam familiariter usurpare, ad cuius sonum tremere pridem solebant strenuissimi Romæ Athletæ ? paremne huic Giganti nanulum censere potuisti ? Vah confidentiam ! At quid tandem ille ? Ecclesiam stare non posse sine Episcopis ; Non debere, sanè dixerit vir magnus, ubi haberi potest, non posse, casus quicunque intervenerit, nullus dixit ; Necessitatem illam, quæ modò Reformatæ Ecclesiæ Gallicanæ incumbit, ingenuè quidem is, meritoq; excepit. De jure Episcopatus divino, ab illo (quanto Theologo ?) fidenter asserto, postea videbitur : Interim, hæc (inquis) Ecclesiæ administrandæ ratio quam dixi, in qua Episcoporum potestas certos limites habet à Synodo & cæteris Presbyterorum circumscriptos, est res magis optanda, quam speranda : Futurorum spes est, *Irenæe*, En præstò tibi est illa, quam tu tantopore optas, Ecclesiæ Anglicanæ administratio : Synodus non una est, quæ hanc ab Apostolis commissam Episcopo potestatem, non calculis modò suis, sed & legibus injunxit insuper ; illud tantum interest, prioræne, non minùs sanctæ Synodi, an hodiernæ potius limites huic Episcoporum potestati statuere debeant ; Sed & hoc præterea adjiciendum, si quis Episcoporum fines sive morum, sive doctrinæ sibi præstitutos fuerit prætergressus, aut si lis ulla de regiminis administrandi ratione intervenerit, Synodi provincialis judicio rem totam determinari oportere ; quam penes est Pastoribus jus dicere, & infligere censuras. & procedendi regulas præscribere : Quod ergo ardentibus votis apud Deum *O. M.* contendere proferis, ut in regno florentissimo, floreant Ecclesia Christi, ut Pastores ejus non sint Domini, sed Patres, ut inter Episcopos & Presbyteros, fratrum instar, sit sancta concordia, fidesq; illibata fervetur, pergratum nobis foret, nisi quòd vereamur ne quod fieri petunt preces tuæ, factum negent. Sanè absq; nuperis hisce vitilitigationibus foret, etiam præ ipso regno floruisset Ecclesia nostra : Plerosq; habemus Episcopos, qui non superciliosos

osos Cleri sui Dominos, sed Patres segerunt indulgentissimos, quique comministros non servorum loco habere solent, sed fratrum charissimorum; amantissimos pacis, fidei custodes fidelissimos; siqui fortè aliter se gesserint, dic mihi cur partis longè majoris, meliorisq; virtus, non plus valeret ad honorem toti ordini conciliandū, quàm minoris culpa ad dedecus. Dixit alicubi non verè magis quàm ingeniosè clar. vir *Petrus Molinæus*, Episcopos pompâ illustres, & luxu diffuentes, curamque animarum procul à se amoventes, similes esse laternæ, auro fulgenti, sed luminis vacuæ; idem & nos dicimus, & dicemus usque; Atqui nos laternas habemus plurimas, lumine quàm auro fulgentiores, habemus non candelas, sed faces lucidissimas, quæ benigno quodam & doctrinæ, & benè actæ vitæ fulgore vicinum orbem collustrant: Noli ergo, *Philadelphæ*, atramento tuo conspurcare non innoxios modò, sed optimè meritos Christi servos, vigiles Ecclesiæ; Quin te pœniteat hujusce tam petulantis licentiæ; quâ quidem sic usus es, ut triginta sex paginas sequentes puris putis calumniis cōmaculare nō erubueris: Neq; verò illud tibi proposuisti, quod Poeta olim, *Parcere personis, dicere de vitiis*, hoc nempe pio cuidam zelo imputari potuisset; sed tu, in homines ipsos satis furiosè involas, hos tribunali tuo sistis, palo publico affigis, ac stigmatem, quo lubet, inuris denique.

Agmen tibi ducit vir (puta) olim cum curâ dicendus, *Gulielmus Laudus*, Archiepiscopus Cantuariensis; Ecce quàm Leonem obdormiscentem pungit iste culex! Hunc sequitur inter cinisfones Archiepiscopalis culinæ, primus *Richardus Montacutius*, Episcopus Nordovicensis, uterque scilicet calamo tuo dignus; *Montacutius* excipit *Mathæus* Eliensis, hunc *Rogerus Mannerius* Menevensis, atq; illum denique *Godofredus* Glocestrensis; Non est instituti mei (nec id credo expectarit Lector) causam tantorum virorum agere; illi facilè invenient qui os tibi maledicum obrudent illicò; sed ne ceteri ejusdem ordinis quos

quos silenter prateris, immunes ab hoc crimine videntur, longum esset, ais, reliquos recensere Episcopos, collegas non degeneres, &c. Atqui multò longius fuisset illorum recensere Antistitum nomina, qui summâ cum fide, diligentia, humilitate, sacrum hoc munus administrarunt.

Tu, quæ tua cum candore animi juncta justitia, quatuor eximere voluisti, ab hæc communis censuræ infamia; *Thomam Mortonum* Dunelmensem, *Joannem Gulielmum* Episcopum Lincolniensem, *Joannem Davenantium* Sarisburiensem, & *Josephum Hallum* Exoniensem; quos non probatos modò, sed & laude aliquâ cohonestatos dimisisses omnes, nisi ultimo huic aliquid hæssisset culpæ, cujus nomine ad partes modò vocandus esset.

In *Hallo* scilicet desideratur prudentia, quòd pyra quæ Ecclesia Anglicana conflagrat, superinjecerit oleum; & intempestivâ scribendi prurigne abreptus fuerit in contrarias oras, eaque evulgavit, quæ tutius suppressimere erat; sic enim omnem propemodum reconciliationis spem amputavit; Graviter tu quidem istud, *Irenæ*, & satis pro magisterio; quid verò si *Hallus* noster modestiam in te desideret, & veracitatem; Aqua nempe erat, quem tu oleum putaveras; Pyra illa, quæ in vicinia conflagravit, nostris tectis minitata est; huic restringendæ *Hallus* noster, pelvim qualemcunque attulit, superinjecitque; Nam cum Episcopatus ordinem velut illicitum, & Antichristianum planè à quibusdam damnatum, & à *Grahamo* quodam hoc nomine publicè abjuratâ, cerneret, quid potuit fieri opportuniùs, aut periculo communi prævertendo magis accommodum, quàm ut nostris suaderetur, munus istud, à non-nullis tam vehementer imperitum non licitum modò, & antiquum esse; sed sacrum insuper, sed ab ipsa *Deo* Apostolorum institutione profectum; Istud si tu intempestivè factum autumas; dic mihi, quem tu temporis articulum huic negotio magis congruum designare poteris: Siluisset

D

ille

ille scilicet, donec flamma in nostras ædes, æquæ sævisset, & palatia nostra (avertat omen Deus) in cineres rede-
gisset; id nempe, carus medicus, voluisti, non venienti
occurrere morbo, ne non satis ægrotaret, citiusve paulò
convalesceret febricitans locuples, ac liberalis: Quicquid
sit; scriptum non satisfacit aliis, tibi non placet; audeſq;
affirmare Episcopum Exoniensem dum polemica tractat,
pessimè consulere honori, ac famæ *Jos. Halli*; Sic est,
Irenæ; Nosti librorum fata, nescis tua. De aliorum scri-
ptis non eadem sentimus omnes. Sunt fortè qui Epistola
hanc tuam, aridam, jejunam, & ne perito quidem medi-
co dignam fatis, existimant, quam tu tamen ita doctam
& accuratè elaboratam putasti, ut eam Comitialibus qui-
busdam Senatoribus, typis (ipsorum jussu) evulgandam
commendaveris; Sunt itidem quidam, iique doctissimi
viri, qui tractatum hunc de Episcopatu, *Hallianum*, omni-
bus ipsius opusculis anteferre non dubitent; quem tu ta-
men, censor longè gravissimus, velut authoris nomine,
sed & ipsa luce indignum concuicas: eadem sunt judicio-
rum, quæ & palatorum discrimina; Laudat hic, quod
ille nauseabundus rejicit, ferculum; Tribunali non no-
stro sistimur, ubi publici semel juris facti sumus.

§. VII.

TRansis demum à Dominis Episcopis ad ipsum,
quos vocas, Mancipia; atque sub hoc nomine *Heili-
num, Wickamum, Pocklingtonum, Petlaum, Braium*, miris
modis exagitas; Nescis interim, incautus homo, nescis,
quos tu hic crabrones irritaveris; Sane est unicuiq; ho-
rum stimulus, quem ubi cui tuæ laceratus quisque infi-
xerit, serò nimis de medicinâ cogitaveris; quicquid de
rumore fiat, dolorem certè, eumque (pro tempore) acer-
rimum lenire nullus potueris: Deinceps verò, ne malitiæ
sua quædam methodus deesse videretur, à conditoribus

Ca-

Canonum, pergis ad Canones ipsos, in nupera Synodo conditos; quibus nullos unquam, à Christo nato, aridiores ab ulla Synodo conceptos fuisse satis petulanter vociferaris. Ignoscas mihi, *Irenae*, si te volumina Conciliorum ne inspexisse quidem, ne dum seriò expendisse dixerò: quod si fecisses, non ita temerè de Canonum nuperrorum ariditate pronuntiaasses; Jam quod in Synodum olim Dordracenam, Jesuitam quendam intorsisse carmen, satis norunt Belgæ Theologi, id, quasi de nostra hac Synodo decantatum, odiosissimè suggeris.

*Quid Synodus? nodus; Patrum chorus integer ager,
Conventus ventus, Sessio stramen, Amen.*

Facile est sepem prius contractam dirutamque transilire. Quàm tu ferociter irruis in Canones jam diu demortuos, quibus si æquè favissent tempora, non ausus fuisses uni alicui, vim vel minimam intulisse; Prudens & tutum est Apostoli (uti codices nonnulli habent) consilium, & cui ego etiam modò parebo lubens, *καὶ πρὸς ἑαυτὸν*.

Juramenti verò Synodici, quàm atroci stylo jugulum petis? cui tu tamen paulò fortassis æquior fuisses, si Reverendi Patris D. *Joannis Davenantii* Episcopi Sarisburiensis Apologiam seriò perpendisses; Nihil à te istic ex aliorum chartis depromptum (neque enim hæc mutuo sumpsisse, credo, negabis) cui ille vir magnus ac pius, non modestè satisfecerit: Sed quæ nos cura torquet defunctorum? Sanè quicquid tibi superfuerit otii, non mihi vacat de dudum exauthoratis litigare.

§. VIII.

Dum tu hosce Canonum manes ita miserè crucias; Occurrunt ecce, Altaricollæ; Quî verò malum illi? Gygantæum genus hominum & prodigiosum, ut neque ipsa *Ægyptus*, te iudice, simile cultus monstrum progenierit; Quid modò de nobis sentient Eleutheropolitani

D 2

tui?

tui? quid reliquus Christianorum orbis? Quam illi vices nostras dolebunt, nostram deslebunt Apostasiam? & quassato capite, pectore contuso, inter suspiria & lachrymas, queruli ejulabunt. Angliam, piam olim gentem, modo in crassissimam Idolomaniam degenerasse: Parcite verò dolori huic, O boni, parcite gemitibus; Omne nos Idololatrici cultus genus, speciem omnem odimus, & execramur; Si qui sint, fuerintve, qui ullum propriè dictum altare, aut erigere, aut tueri, aut colere voluerint; si qui sacrificium aliquod, ubi propitiatorium, & pontificio sensu, incruentum offerre professi fuerint; si qui corporalem Christi in Eucharistia præsentiam finxerint, docuerintve, hos brevibus gyaris & carcere dignos judicamus; & fuerunt fortasse aliqui, qui loquendi, scribendique libertate, hoc in genere, nimium abusi sunt; quorum siue opiniones, siue dicendi formulas erróneas amolitur à se Anglicana Ecclesia, & detestatur: Quòd si animi tibi fuerit turpi hac nora incurrere omnes illos, qui in templorum ingressu, egressuq; genua venerabundii incurvare solent; nã, tu Christianæ charitatis egregius audies violator; quandoquidem ita gestum hunc nupero Canone interpretatus fuerit Clerus noster, ut se, neq; altare, nec mensam, nec elementa ipsa, nec Orientem, nec quid aliud, præter unum verum ac vivum Deum adorare declaraverint: Cum etenim animadverterent nimio quàm multos, sacrum limen calcare profano pede, neq; aliter sese ingerere in domum Dei, quàm in horreum fortè suum, aut popinam quampiam, absque omni cura ac debita reverentia; illud voluerunt, ut qui recta hæc sancta subeunt, de præsentia divina sollicitè cogitarent, numen loci, templi Dominum, Deum cæli, humili gestu agnoscerent, ac venerarentur; Istoc si superstitiosum est, quant illi scilicet *ἰδωλοδρισμίας* suæ pœnas: Virtus esto sacrorum omnium sordida quædam neglectio: Quorsum verò istac, vel si vera essent omnia? Adeone tibi cordi fuit, odiosas hæc criminationes, in Præsules, Doctores ac Clerum

Clerum Synodi Anglicanæ corradere undique, & pro-
palare? Cedò, errasse hos omnes non minùs, quàm tu
quiritaris, graviter: tene decuit, delicta, gentis ac linguæ
nostræ finibus hætenus inclusa, toti mundo, communi
idiomate divulgare? Siccine charitas tua operit multi-
tudinem peccatorum? Factum verò inhumanum, & ab
hospitii legibus haud parùm abhorrens.

§. IX.

SEd jam tandem missis aliis, aggredior, inquis, *Jose-
phi Halli* librum. Age, pugna modò: Punètim verò
an casim, mi homo; ut Eleutheropolitani tui pacifici so-
lent? Neutro sanè horum modo; sed (quod fortem de-
deceat) impetu quodam incerto, ac desultorio; In limine
libri, nec prolixè, nec acerbè (quod tu ais) invehitur in
Grahamum quendam Exepiscopum Orcadum, *Hallus* no-
ster; idque meritissimo; utpote qui Episcopali functio-
ni, privatæ utilitatis ergo, & populo ut placeret, publicè
renuntiaverat: Non sine fervido quodam animi motu
increpat hunc præsul, sed procul ab omni (quem tu fingis)
ejulatu, & sarcasmis; Quid enim mitius dici potuisset?
Interpretare tu, prout libitum est, factum hoc *Grahami*,
non ex alio fonte manasse, quàm ex vehementi studio
fovendæ in Ecclesia concordiz; Norunt alii ex rei fami-
liaris curâ, accensus non mediocris conservandi nimia
solicitudine profectum. Eo namq; in loco res erant, ut
necesse illi fuerit, vel Episcopatum, vel rem domi non
angustam abdicare; Quid verò unius non tam resigna-
tio voluntaria, quàm invita exauthoratio ad pacem pub-
licam conferre potuit? Quòd si ita incuriosus homo fue-
rit, ut in ultima Thule positus, nihil quicquam resciverit
de tumultu Edinburgensi, deque consilio Episcopos toto
regno movendi, & tamen cesserit Episcopatu, videsis
quàm, præter egregium stuporem, quem ipsi impingis,

crimen illi objectum adaugeas ; id quod tu verbis ita planè minuis, ut è contra prudenter, & ut virum probū decet, fecisse dicas ; & potius debuisse titulum, ac *πρεσβυτήριον* in Collegas Presbyteros abjicere, quàm pastorem esse sine grege. Quin tu sic doces centum quinquaginta Patres Concilii Chalcedonensis ; quorum sententiam ab *Hallo* nostro citatam, tu, ut virum prudentem decuit, sicco pede præterire maluisti, *ἐπισκοπον εἰς πρεσβυτήριον καθύμων φέρεν ἰεροσουλία ὄντι*. Quid ? an tibi virtutis loco erit, quòd illis sacrilegii ? aut quod in aliena manu scelus audiet, in nostra collaudabitur ? Neq; potest dici (ais) abrenunciassè ordini, & abjurassè munus, quod etiamnum hodie, si superstes est, retinet ; & ad quem pertinet sedulò excolere partes quas S. *Paulus* in Episcopo requirit, *1 Tim. c. 3*. Quam tu hic, sciens, Lectorem fallis, *Irenae*, vocis homonymia ? Illo in loco idem sonat Presbyter & Episcopus, usus utriusq; vocis pro tempore promiscuus fuit, distinctus postmodum : Sed memineris interim, capite sequente, curam & regimen Presbyterorum, *Timotheo* Ephesiorum Episcopo, ab Apostolo fuisse demandatum ; de quo postea videbitur ? Cum quis ergo Presbyter ordinatur Episcopus, Presbyterum non exuit, dum induit Episcopatum ; retinet munus utrumque ; pavit prius doctrina & sacramentis, nunc & regit gregem, sed & gregis pastores ; regimini ergo huic qui renuntiat, doctrinam retinens, suo ordini haud parum injurius est.

Verum (inquis) quicquid bilis in *Grahamum* effundit *Jo: Hallus* (nempe, pius erat zelus, quem tu bilem vocas) nititur tacita & fluxa præsuppositione ; (nempe, quod & Episcopus *Andreas* palam asseruit mordicus, Ecclesiam visibilem stare non posse absque Episcopis ; responsum tulisti prius, Non debere quidem dixit uterq; , non posse, (quicquid tandem obvenit) neuter dixerit.

Quod ergo subinfers ; Hoc si est, dubia est salus sub politia Ecclesiastica Ecclesiarum Reformatarum, Galliae & Belgii, ut quæ non retinent Episcopatum, sine quo
cœtus

certus Christianorum, nomine tenus est Ecclesia; nescio imprudenterne magis, an invidiosè à te dictum; Quis enim nostrum ita unquam rigidus disciplinæ exactor fuit, ut statueret ipsam Ecclesiæ essentiam, & Christianorum hominum salutem, ab Episcopatu pendere? Sanè ad τὸ ἐν αὐτῇ cujuslibet Ecclesiæ, hanc derivatam ab Apostolis formam apprimè pertinere, nos semper, non sine summa ~~καύτησι~~ *cautione*, asseruimus; sed, vel neminem extra visibilis cujuspiam Ecclesiæ ambitum indubiò salvari posse, vel Ecclesiam visibilem, in quocunq; demum necessitatis casu, sine Episcopatus regimine, ne tantillum posse consistere, nemo sanus affirmavit: Noli ergo nobis invidiam tam odiosis creare paradoxis.

Tu verò non credis (uti ais) quenquam ex sanioribus Theologis, tam in Gallia, quàm in Belgio, improbaturū factum *Grahami*, ut qui in ea sententia sunt, constitutionem humanam, qualis est Episcoporum ~~verum~~ *verum*, tamdiu retinendam esse, quamdiu stare potest cum Ecclesiæ ædificatione, pace & concordia: Quid tu credas parum profectò refert, *Irenæe*; nos factum hoc improbare debere omnes satis novimus; sed & velle etiam, ubi status quæstionis verè ac candidè propositus fuerit, non dubitamus: neq; enim illud quæritur, liceatne quacunq; demum de causa nuntium remittere Episcopatu, sed liceatne cuiquam in Ecclesia bene constituta, munus istud, velut illicitum, & Antichristianum abdicare, retentique hætenus, velut sceleris cujusdam veniam suppliciter precari; hoc, si quis è Theologis Gallis Belgicisve non improbaverit, illum certè ego inter saniores minimè reponendum, audacter dixerim; quod ais primos in Gallia reformatores de Episcopis habendis in Ecclesia, non cogitasse, cum nec novos creare, nec antiquos retinere possent, sine manifesto periculo sanctum reformationis opus retardandi; in eo, & veritati contrarius es, & tibiipsum; Satis quidem illi de Episcopis cogitarunt, nec enim alia fuit eo tempore, in toto Christianorum orbe, Ecclesiastici regiminis

De necess. re-
form. Eccles.

regiminis forma; sed bene norunt non potuisse cogitando creari Episcopos: deerat nempe aliud, authoritatis publicæ, sive licentia, sive potestas; sine qua frustra de Episcopis cogitassent; quod neq; novos creare, nec antiquos retinere potuerint absque manifesto retardandæ reformationis periculo, illorum quidem consilium, factumq; probè excusat; sed innuit interea, si illi vel novos creare vel retinere antiquos, sine summo reformationis discrimine potuissent, noluisse committere, ut sacro ordini in Ecclesia continuando defuisse viderentur; quod idem ex ipso *Calvino* citavit *Hallus*; cujus illud celebre judicium refert; Talem si nobis Hierarchiâ exhibeant, in quâ sic emineant Episcopi, ut Christo subesse non recusent, ut ab illo, tanquam unico capite pendeant, & ad ipsum referantur, &c. tum verò, nullo non anathemate dignos fateor, si qui erût, qui nō eâ reverenter, summaq; obedientia observant: Ut satis istinc pateat, quàm prorsus hæc *Grahami* praxis, à *Calvini* iudicio abluferit. Multis istud urget *Hallus* noster, simulq; attexit, non paucas eximiorum in Gallia, & utraq; Germania Theologorum (nobis istic astipulantium) sententias; quarum tu, ne unam quidem attingere voluisti, prout sapis, *Irenæ*: Unum, Patre omisso, nominas, *Petrum Molinæum* filium, quem tu, si fortè nosti, utinam imitari didicisses.

Hocine verò respondere est, an illudere potiùs Lectori? Postulata quædam, numero quindecim, fundamenti loco (ut tu non malè interpretaris) posuit *Jos. Hallus*, quibus prima pars ipsius libri tota absolvitur; hæc tu omnia, prudenter transilis; ne lapidem quidem unum tam solidæ basis movere ausus: quæ tamen, ego istic fideliter reponenda censui, ut qui Anglicè parùm intelligit, Lector, tanti antagonistæ vel ignaviam, vel impotentiam facile persentiscat; ea hujusmodi sunt; Illa regiminis forma, cujus fundamentum à Christo positum fuit, cujusq; fabrica ab Apostolis erecta, divinæ proculdubio institutionis est. Apostolorum non modò formale præceptum, sed

fed & praxis exemplaris fufficit Apostolicæ institutioni formandæ stabiliendæque; Administrationis Ecclesiasticæ formæ, ab Apostolis ordinatæ, universali, ac perpetuo Ecclesiæ usui destinatæ sunt; universalis praxis Ecclesiæ immediatè contigua temporibus Apostolorum, optimus est, & certissimus in praxin Apostolicam, commendarius; Sancti, ac Patres Primitivæ Ecclesiæ, neque voluerunt, nec verò ausi sunt, aliam regiminis formam creare ab illa, quàm ab Apostolis acceperunt. Successores proximi, vel si maxime voluissent formam regiminis innovare, non potuissent tamen, illud tantillo temporis spatio, per totum Christianum orbem dispersisse.

Antiquissimas Ecclesiæ historias, & primorū patrū scripta, fide longè quidè digniora esse, in referendis primævæ Ecclesiæ rebus, quàm modernorum Authorum conjecturæ: Illi, quos vetus Christi Ecclesiæ, Sanctiq; sui ævi Patres, hoc nomine, velut hæreticos condemnârunt, non digni sunt, quos proponamus nobis duces in Ecclesiæ regimine statuendo: Accessio titulorum, privilegiorumve haud incompatibilium, ab ipsa licitæ sanctæque vocationis essentia nihil quicquam detrahit; Par esset, ut Scripturæ illæ, in quibus nova, ac discrepans forma regiminis fundatur, evidentiores planè sint, minusq; quæstionibus obnoxia, quàm illæ, quæ pro priorè jam rejecta solent allegari.

Si Christus hunc nuperum administrationis ordinem, à multis tantopere expetitum Ecclesiæ suæ reliquisset, diu ante hoc ævum unanimiter constitisset, quæ illius forma, quiq; modus esset illius exercendæ.

Si Christi regnum sit hæc, quâ de loquuntur quidam, disciplina, tum certè Ecclesiæ illæ omnes, quæ ulla ejus essentiali parte destituuntur, gravi laborant defectu, vixque ulla numeris suis absoluta in toto orbis ambitu reperitur. Prudentia verè Christiana, in externa regiminis sacri politia statuenda, nihil aut impossibile, aut *impossibile* fieri jubet. Novæ, & inauditæ veritatis in re, præsertim gravi,

gravi, prætensiones. vix unquam à justa suspicionis causa immunes sunt. Discedere à iudicio & praxi universalis Christi, ab Apostolorum usque temporibus deductæ, Ecclesiæ, & ejus vice nuper excogitatam formam ambire, præter periculum, non potest ingenti vacare scandalo. Quicquid tu dissimulaveris, *Irenæ*, ejusmodi sunt hæc porismata, ut ubi ea concesserit (concedet autem vel invitus) *Grahamus* tuus, facile evincet, quod sibi proposuit Episcopus; facileq; coget adversarium fateri, in sacro hoc munere abdicando, seque novo presbyterii regimini addicendo, pessimo usum consilio.

Tibi verò satis est dixisse, præsuppositiones istas, etsi tam veræ essent, quàm sunt veritatis dubiæ, non tamen evincere quod *Hallo* probandum incumberebat; Episcopos Angliæ, esse divinæ institutionis. Ista sanè, siue arx est causæ tuæ, siue commune potius timidi capitis *negotiorum*. Ubinam enim occurrit in statu quæstionis hujusce formando, ulla Anglicani Episcopatus mentio? Ubi hæc, quam tibi fingis restrictio? Certè de ipso Episcopatu in genere, cui scilicet fixa quædam (paterna tamen & moderata) superioritas, & jurisdictio solet competere, differtur; quæ utraque, si vitiosè exerceatur, & fines debitos exceßerit, in personam transit culpa; non est quod munus ipsum luat. Nihil nobis ergo est, cum regione, aut loco, negotii, nihil cum hominibus ipsis; de functione ipsa, quatenus talis, lis est. Instas, prout charitatem tuam decuit, in ordinibus Pontificiis; Non, inquis, si Pontificius astruxit Episcopi & Presbyteri munus esse juris divini, continuo sequitur functionem Episcopi & Presbyteri (ut in Ecclesia Romana exercetur) Christum ipsum institutorem habere. Videsis, iterum, te rogo, tractatus *Halliani* titulum; De jure Divino Episcopatus in thesi quæritur, non de quocunq; administrandi modo; tu nobis idem Pontificiorum munus perperam objicis; quod quidem peccat, non quia Episcopatus, sed quia Pontificius. Invidiosè tu istud, ut soles, *Irenæ*; Episcoporum umbras esse

esse Romanenses illos clamat *Calvinus, Lectius*, alii; qui tamen nostris perhibent egregium piæ sanctæque ἐπισκοπῆς testimonium.

Vah, quantus es tu calumniator *Irenæe*, qui audes dicere parem esse utrobique corruptelam? quis non oderit egregiam hanc ingrati hospitis *παροικίας*? Quid atrici^o dicere poruisset Separistarum infensissimus? Totum orbem appello testem hujus tam insignitæ contumeliæ. Par ut sit utrobique corruptela? Quid? par doctrinæ, morum, disciplinæ? Nihilne ut purius apud nos fluant Theologiæ sive scaturigo, sive rivuli, quam per canales Tyberinos? Nihilne ut vivatur cattiùs, nihilne ut Ecclesiæ regimen administretur moderatius? Nunquid apud nos Episcopi creantur pueri novennes, decennesve, quales *Silvester 3. Benedictus 9.* et etiamnum calamistrati principum, & magnatum filii? nunquid prorsus indocti, vel parum διδακτικοί? Nunquid luxui & otio dediti, ab omni prædicatione abhorrent nostri? Quisquamne nostrorum Pontifici Romano sese sub vi-juramenti mancipio tradit? quisquamne ambitiosæ ipsius, planèq; Antichristianæ usurpationi supparificatur? Resorbe ergo (siquis pudor) verbum hoc, quod tam temerè ac falso effutire ausus es; sed & illud insuper, quod una etiam οὐδὲν ἐκτὸς ἐστίν, Extra Angliam, ubi Papa regnat, longè minorem esse Episcoporum jurisdictionem, & auctoritatem prætoriam, in collegas presbyteros, & Laicos, quam intra Angliam; Putidam plane & audacem calumniam; Nunquis apud nos, Episcopus, eximit se ab omni secularis potestatis imperio, aut judicio? Nunquid arrogat sibi quis nostrum potestatem dispensandi in votis, & in omnibus irregularitatibus, quod Romanenses (nisi ubi Concilium Tridentinum non obtinet) sibi assumunt?

Numquis nostrorum ita Clero imperiosè dominatur, ut possit pro libitu subsidium charitatum ipsi, in sui gratiam imponere; ut eleemosynas extorquere, & pretiū frumenti & aliorum humano usui necessariorum, Laicis

statuere ; ut festos dies creare possit solus, ut constituere possit ne parochus per biduum absit sine ejus licentia, ut a sua benedictione (non facultate modò) suspendatur concionandi officium ? Nunquis nostrum id sibi assumit, ut palatium suum, etiam si Ecclesiæ non sit conjunctum, gaudeat sanctuarii immunitate ; ut domestici ipsius, ab omni Laica jurisdictione immunes sint, at post triennium, qualescunq; demum, beneficiorum capaces sint ? Mille hujusmodi sunt, si precium operæ foret annumerare, quæ facile evincunt præfules Anglicanos nullâ sibi ejusmodi potestatem arrogare, quàm exercent Romani rerum domini : Nec quid aliud sibi vendicant usurpantve, quàm quod S. *Paulus* olim *Timotheo* & *Tito*, Episcopis, Apostolica autoritate injungendum censuerit. Sed dicam tibi *Irenæe*, & dicam ingenuè, unde ortum duxerit hæc tua tam insignis hallucinatio : Curia quædam istic est, quam Commissionis in causis Ecclesiasticis supremæ vulgò appellare solemus, regio diplomate munita, in qua sedent inter alios viros nobilissimos ac Consiliarios regios Episcopi, & unâ cum juris utriusq; Doctoribus, Theologi quidam eminentiores ; quorum pro tribunali sissi solent, ex omnibus regni plagis illi reorum, qui vel potentiores sunt, vel graviorum insinulati criminum, sive Laici illi sint, sive ex ipso Clero ; Videas heic simoniacos, adulteros, hæresarchas, schismaticos, publicæ pacis violatores, vel multitis sat gravibus oneratos, vel carceribus, pro sceleris modo, mancipatos ; Sanè non sine rigore quodam & imperio, istic proceditur sæpenumero ; *Scribunt in marmore læsi*, interea ; nec cujusvis est, sententiæ (quamlibet justæ) patienter succumbere ; hinc ortæ querelæ aliquoties gravissimæ, & obmurmurationes vix finitæ ; quibus, dum tu aurem accommodas faciliorem, inveheris in potestatem, & jurisdictionem Episcopalem ; cum revera, iudices hic sedeant, non quâ Episcopi, sed quâ Regii in causis Ecclesiasticis deputati ; hos si (quod necesse est) exceperis, in judicio conjunctos, nihil causæ fuerit, cur de Episcopalis

scopalis intra suam Diocesin potestatis ^{verè colā} tam hyperbolicè conqueraris. Facebant ergo, *Irenae*, muscæ tuæ, ac chimærx; vel, si mavis, quandoquidem sic evagari lubet, ut quæstionis statū vel non intelligas, vel non advertas, vel non sequaris seriò, i modò, & muscas illas asseri fluctuanti insidentes venare, & unà cum illis chimæras illas sexcentas, de araneæ filo pendentes te Anatomicè secare fingito: *Hallus* interea noster, ne latam quidem lineam à proposita sibi quæstione deflexit.

Sec. 16.

Quindecim Sectiones saltu uno feliciter emensus, incidis in locum planè paludinosum, & in quo submergi, quàm figi facilius sit. Habes hic scilicet *Hallum* confitentem reum; fateatur enim (ais) longè majorem disparitatē esse hodie in Anglia, inter Presbyterum & Episcopum, quoad honoris additamenta, regum liberalitate concessa, quàm fuit olim in Primitiva Ecclesia: utcunque quoad substantiā disparitas sit eadem quæ olim fuit. Quidni verò ille hoc tibi non fateatur, quod nemo oculatus non videt, nemo sobrius inficiabitur? Nuda vagiit in cunis Ecclesia, quæ adulta demum auxit amplo patrimonio, titulis, honoribus, quæ tunc temporis erat principum munificentia, quæ largitorum pietas; At hinc (inquis) illæ lachrymæ, & id ipsum est, de quo conquerimur, quod spiritualis dignitas Episcopi habens Christum institutorem non censeatur illustris, nisi locupletata auctariis temporalium dignitatum &c. Illud nimirum te agrè habet, *Irenae*, quod Dei ministri ullis honorum titulis insigniantur, ullis dicentur patrimoniis, ulla splendeant purpura; Quæ tibi oscula, quas corollas vovent sacrilegi nostri helluones, qui rebus Ecclesiæ tam avidè usq; inhiant? Illicet hoc est quod illi velint quàm maximè, ut pauperes sint Dei ministri, non spiritu magis, quàm loculis, ut Prælatorum census minuantur, auferantur dignitates, ut qui se Apostolorum jactitant successores, verè usurpare possint illud, quod principi Apostolorum excidit aliquando, *Aurum & argentum non est mihi*: Atqui nos, ô

bone, & destitui & abundare didicimus; si cui curta ob-
rigerit suppellex, laborat interim is sedulo in verbo, &
doctrina; si quem amplior beaverit conditio, non negli-
git, quod in se est Dei donum: alacrius ille forsitan, sed non
minus fideliter obit ministerium: Quis nostrum interea
dixit, censuitve (quod tu fingis) spirituales Episcopi
dignitatem a Christo institutam, non censi illustrem,
nisi his externarum rerum avariis locupletatam? Imò
potius, illud est quod contendimus nos, contra invidas
malevolorum oblationes, non minus verum, nec min⁹
illustre esse pastoritium hoc munus, sic auctum, sic decora-
tum: id si nobis concesseris (quod nemo sanus negave-
rit) nos ultrò acquiescimus: Quod ergo subjungis, frustra
hodie quæri pastorem gregis in Episcopo, imò conspici
in eo Dominum secularem, Parem regni, superbo satel-
litio stipatum, vel invidiam, vel meram inscitiam sapit;
Nescis tu, ut videtur, *Irenae*, distinguere inter adventitia
hæc, quæ muneri extrinsecus accidere solent, atque ipsam
muneris substantiam; si istæ novorum honorum & pro-
ventuum additiones, ita possidentem afficiant, ut vel mu-
tent substantiam muneris, vel quid detrahant ab ejus
sancto, utiliq; exercitio; hominis hoc, non rei vitium
est; si nihil quicquam vel mutant, vel detrahant, (quod
in plerisque nostrorum videre est) quid istic peccatum?
Habemus hæc modò nobilem quandam in sacro ministe-
rio virum, cui honoratissimus Comitum Cantiani titulus
hereditario pridem jure obtigit; fruitur ille (uti par est)
summo hoc honore, neq; tamen (quod summo opere
laudandum est) non fideliter exercet sanctum Ministerii
munus; neq; necesse est, ut alterum vel abdicet, vel sanè
negligat. Quin eadem sit ratio illorum, ad quos non avo-
rum quidem, sed certè præcessorum jure, per longam an-
norum seriem, regum munificentia, sive tituli sive census
devoluri sunt. Dic mihi, si potes, quàm minus honor &
opulentia rirè ordinata, cum sacro ministerio consistere
possit, quàm paupertas, & rerum omnium indigentia:
Quod

Quod siqui sint, qui se superbè ac superciliosè gerant erga collegas presbyteros, faxis illi vapulent, ordini interrim parce.

Locum *Matthæi* 19. 28. quod attinet, ubi Christus Apostolos allocutus, *Vos, inquit, sedebitis super duodecim thronos, judicantes duodecim tribus Israelis*; aliquid tibi hîc carpere in animo est, sed quid illud sit, planè nescis. Eò nempe hoc attulerat Episcopus, ut ostenderet Christi ipsi⁹ institutione Apostolos ad quandam dignitatis superioritatem evectos fuisse supra septuaginta, & reliquos ubicunque discipulos; in quadam ergo inæqualitate fundatum fuisse à Christo Ecclesiæ regimen, eamq; jurisdictione quadam insuper stipatam; quod locus ipse clarissimè evincit; Tu quid ad hæc? Infert, inquis, Episcopalem jurisdictionem successisse Apostolicæ; sed tota via errat; Scilicet, debellasti hominem satis; neque enim hoc inferre voluit Episcopus, neque non verissimum est, si inferre voluisset. Profectò, si hic homo errat, errat cum Patribus: quis enim illorum aliter locutus est; ne vel ipse quidem *Hieronymus*, (quem velut non nimium Episcopalis *ἑποχῆς* fautorè suggillant alii) qui non uno in loco, parum scilicet Apostolorum, filios ait Episcopos, (qui per orbem universum Ecclesiam regerent) fuisse constitutos. Locum *Augustini*, quem sub tuto silentio ab *Hallo* mutuatus es, tu sic perperam interpretaris, ut quod ille quibusdam proprium esse voluit, tu omnibus communicandum censueris; quasi quod Apostolis à Christo promissum hic est, omnibus æq; cōpetat discipulis: Audite ipsum, & erubescere. Quinimo hic locus probat regimè Ecclesiæ perinde pertinere ad universum presbyterorū cœtū. Cum ergo dixit Christus, *Vos duodecim Apostoli sedebitis super duodecim thronis judicantes duodecim tribus Israelis*, id sibi vult, Vos, quotquot estis Presbyteri, non minùs quàm Apostoli, sedebitis super suo quisque folio, & iudicabitis; Vide, Lector, quàm bellum tibi interpretamentum obtulerit *Irenæus* tuus; cui par insuper subnectit

corollarium ; Quid, quòd (inquit) æqualitas duodecim Apostolorum evincit Pastores omnes dignitate, & gradu pares esse. Vicisti planè *Irenae* ; pares inter se fuerunt Apostoli, sed numquid septuaginta Discipuli pares erant Apostolis ? hic, si fuerit inæqualitas, nega, si potes, primos Ecclesiæ rectores pares non fuisse. Apostolos post Christi ad cœlos ascensionem, *αποστολων* quandam in presbyteros exercuisse, ita certum est, ut nihil certius ; Tu quid ad hæc ? Duplex in Apostolis munus considerandum ; unum ordinarium, aliud extraordinarium ; Hoc fuit temporarium, & incommunicabile, cujus prerogativæ non paucae erant ; per illud verò eandem potestatem, quâ præditi erant Apostoli, ad Presbyteros transmiserunt ; Factum bene ! quam tibi distinctionem prius suggererat Episcopus, eam tu illi pro responso regeris ; & ille eam tibi non minùs comiter re-indulget ; Quid tu hîc importunus es, *Irenae* ; nempe petis concessum tibi prius ; Et Presbyteri dicebantur eo tempore omnes, qui in verbo laborabant ; & communi Presbyterorum consilio omnia tunc temporis gerebantur. Post illa statim (*Hironymo* fatente) discrimen exortum est, & exinde, ad hunc usque diem, continuatum ; Quod nisi nos ultro concederemus, tua certè argutatio extorquere non posset ; *Paulus*, inquis, pronuntiavit incestuosum debere sacris arceri ; Quam frigide tu istud ! imò, decreto, ac sententia Apostolica tradidit hunc Satanæ : at ultimum actum, ut tu ais, excommunicationis Presbyterorum cœtui, totiq ; Ecclesiæ commisit. Ubi verò hîc ulla presbyterorum mentio ? Quòd si hoc toti Ecclesiæ in mandatis dederit ; dicito ergo, si me audis, Ecclesiæ Corinthiacæ auctoritatem Apostolicam fuisse demandatam ; mitte interim, quos Apostolus tacet, Presbyteros ; At sanè, si parem tibiingas in iubendo, & in exequendo potestatem, dicito lictorem æqualem judici. Nihilo aptius est exemplum illud alterum, de septem viris ad mensarum curam eligendis ; Authores fuerunt, inquis, Apostoli, ut totidem huic muneri

muneris designarentur; sed horum electio non fit absque omnium communi suffragio: Certè, neq; enim aliter fieri oportuit; Quippini communi omnium Suffragio eligerentur, qui communi omnium arario inservirent? suos ut ipsi procuratores eligerent, æquissimum fuit: at ostende, si potes, ullos è sacro hoc cœtu præter ipsos Apostolos, sive Presbyteri illi fuerint, sive Discipuli, manus imposuisse electis; Quid est, nisi hoc fit *de ecclesia*?

§. X.

PRæsidia quæ in *Timotheo* & *Tito* ponere solebamus miseri, pridem explosa, ais: Ain' verò, explosa? qua tandem vi? quo artificio? Stabunt, stabunt immota illa justissimæ defensionis nostræ firmamenta, ubi athleta ille totus, tuque ejus strenuus *cooperator* perieritis. Certè, nisi *cooperator* habuerint in Presbyteros, *Timotheus* quidem Ephesi, *Titus* in Cretensi insula, falluntur omnes, qui ante seculum hoc præfens scripserunt, hac de re, interpretes: vel unum modò memora, *Irenæ*, si potes, qui veritatem hanc in dubium unquam vocaverit: Sanè, & subscriptiones (quæ tametsi planè canonica authoritatis haberi non solent, satis antiquæ tamen sunt) hoc clarè innuunt; & ipsa præceptorum materia satis evincit: Levicula sunt illa argumenta, quibus fidem huic veritati detrabere conaris. Epheso absuit aliquoties *Timotheus*; nec enim ad Ephesios scribens *Paulus*, illius meminit; dein, promittit *Paulus* se brevi *Timotheum* ad Philippenses missurum; neq; ulla fit *Timothei* mentio in illo Presbyterorum Ephesiorum cœtu, *Act.* 20. 28. Nempe fingit hic homo Episcopum in Cathedrâ, nodum in tabulâ, nec ulla de causa posse à sua sede vel tantillum dimoveri: solebat quidem *Timotheus* (ut illi à *Paulo* injectum) *sacerdos* Ephesi; Ibi residebat ordinariè; non tamen sic cathedrâ affixus, ut *Caucaso Promethæus*, multa intervenire

F

potu-

potuerunt etiam publica Ecclesiæ negotia, quæ illum ad tempus, à sua sede avocarent, quin tu aliquid indulges, *Irenææ*, sive privatæ, sive communi necessitati; Da veniam, quæso, *Timotheo*, ut absit aliquantisper, ad suos illic remeaturus. Bis legatione functus est B. *Ambrosius*, ideò ne hunc Mediolani ordinariè resedisse negaveris?

Quid verò, an credibile est, (inquis) juvenem, qui vix pubertatis annos exceſſerat, nec dum ullam ministerii partem exercuerat, creatum fuisse Episcopum? At quàm hoc frigide? eodem argumento evince (si placet) *Timotheum*, neque presbyterum fuisse; Etenim, quàm malè consonant hæc duo, *ὁ πρεσβύτερος*: Juvenem quidem fuisse fatetur *Paulus*, Presbyterum ipse non diffitebatur: Sed, & cum nihil intersit, te iudice, inter Episcopum & Presbyterum; quippini juvenis *Timotheus* Episcopus fuerit? Presbyterium illius facile concedis, *ἐκκλησίαν* in Presbyteros uti parùm juventuti consentaneam abjudicas: Quin istud B. *Paulo* suggeris, qui munia Episcopalia, onus adeò teneris humeris impar, adolescenti imposuerit? *Reliqui te*, inquit, *Ephesi*, ut præcipias quibusdam ne doceant aliena; ne fabulis attendant & genealogiis; præcipere doctoribus, nunquid presbyterum merum sapit? Diaconos, sed & Presbyteros ipsos probare dignine sint tanto munere; exercendæ in Presbyteros censuræ curam suscipere; illud accurare, ne cui ministrorum quis immeritò, & cū præiudicio partiumve studio præferatur; Manus imponendi potestatem quandam singularem habere, & exercere, numquid non Episcopum sonant? Atqui subit, inquis, mirari, quòd *Paulus*, qui solebat cum *Timotheo* sociare operas, creârit Presbyteros Ephesi, cum tamen præstò esset Diocæsanus Episcopus, qui quidem Presbyteri in urbe Epheso, *Act. 20. 28.* vocantur Episcopi, è quorum cœtu vix constat *Timotheum* fuisse; multo minùs ibi *ἐκκλησίαν* habuisse in cæteros Episcopos: Noli mirari, mi homo, nihil hîc est stupore tuo dignum; Inprimis *Paulum* creasse hos Ephesi Presbyteros unde constat? cõ-

vocasse

1 Tim. I. 3.

vocasse quidem Epheso Presbyteros, Miletum, satis pater, creasse nusquam; Præstò erat, inquis, Diocesanus Episcopus; Fefellerunt te istic, quos secutus es duces, *Irenae*; Non adhuc Diocesanus erat *Timotheus*; & itinera illa quæ nobis objicere soles, ex Apostolorum Actis, improbando huic Episcopatu, nihil efficiunt; In priore *Pauli* incarceratione definit illa historia; multos exinde annos exegit Apostolus, multa fecit, quorum nulla in sacris memoria, lux nulla, nisi quod quædam emicant ex Epistolis postmodo scriptis, scintillæ; in hoc ipsum tempus incidit *Timothei* Episcopatus, sed & *Paulina* ad ipsum Epistolæ, calculatore *Jacobo Cappello*, cui concinit etiam *Baronius*, non sine summæ antiquitatis suffragiis. Lufisti ergo operam, haud satis catus annorum computator, dum *Timotheum* hoc ratiocinio è Cathedrâ Ephesinâ deturbare satagis.

Quod ais ex *Irenaeo*, *Eusebio*, *Nicephoro*, *Hieronymo*, (hoc enim ordine recenses) *Joannem* Apostolum, peracto Concilio de quo *Act. 15*. Ephesi sedem fixisse, ibique rexisse Ecclesiam, usq; ad *Traiani* tempora, tuo te baculo feris; quin tibi objectas ipse, quod mihi pridem; Quomodo Ephesi crearet Presbyteros *Paulus*, cum præstò esset Diocesanus? Quorsum relictus est à *Paulo* ibidem *Timotheus*? Quid ibi negotii habuisset censor morum, Presbyterorum ordinator juvenis? Aut quomodo, magnus ordinis cultor Apostolus, eum jussisset (quod alibi vetuit) *ἐλάττειν τὸν κληρὸν* *Act. 20. 31.*

Quæ ne manibus quidem gygantais moveri possiant, de *Timothei* *ἡγεμονία* *Halli* argumenta, ea tu solo halitu diffilas; Ore fortis es, *Irenae*, manibus imbellis. *Timotheo*, inquis, non tantum ordinaria, & communis omnibus presbyteris, ex æquo potestas inerat; sed insuper, ut coadjutor & cooperarius *Pauli*, extraordinariam, vicariamq; sub *Paulo* potestatem exercebat, & Apostolicæ autoritatis participem, ut non opus sit recurrere ad effugium vulgare, quo *Timotheus* statuitur Evangelista;

Quid opus erat à tuis istuc discedere, eodem recidit utriusque sententia; nam si extraordinariam hinc personam gesserit (*Paula* auctore) *Timotheum*, quidni Evangelista? aut quid tu novas vocationis species (præter quas attulit Apostolus) excogitare audes? Evangelistane fuerit, an vicarius *Pauli* extraordinarius, parum refert; Dic mihi, *Irenæ*, quo munere functus est qui *Timotheo* in Ephesus Ecclesiæ curâ successit? annon eadem ipsa quæ *Timotheo* demandata sunt munia, omnibus illi exinde succedaneis Episcopis incubuerunt? annon æquè regenda Ecclesiæ Dei necessaria semper habita fuerunt? Dissila, quantum lubet, illorum opinionem, qui *Timotheum* Evangelistam fingunt, nos tibi hinc lubenter astipulabimur; sed quicumque demum fuerit, aut ille Episcopi munus obiiit, aut non ob-eunt nostri.

E decem locis quæ affert *Hallus*, tu unum excepis vellicandum, i. *Tim.* 5, 19. ubi *ne recipere decessum* contra presbyterum, jubet *Paulus*, quem tu è versu primo ejusdem capitis explicandum censēs, quo monet *Paulus*, *ne majorem natu*, seu *seniorem*, asperè objurges *Timotheus*; Ecquis verò nescit eodem vocabulo, & officium, & ætatē denotari? At quid constat utrobique innui ætatē? Scopus contextusque loci prioris id fortasse satis evincit; sed certè nulla ratio est, cur posteriorem sic intelligendum contra Interpretum fere omnium sententiam, arbitrareris. Quin eò etiam trahis sequentia, quæ tu, cautus homo, ne cer-nere quidem voluisti; Manus citò nemini imposueris; quod Episcopi proprium opus esse, *ne Hieronymus* ipse inficietur.

Aliquid

§. XI.

A Liquid coloris habere, ais, quod de Angelis septem scribit *Joannes*, tu verò facile colorem obliterabis, ad cujus splendorem oculi *Jos. Hali* caligarunt : O te bellum colorum obliteratorem ; pictorem pessimum ! videfis lituram, Lector, & artem hominis admirare : Nam, inquit, ut per *septem stellas* sic intelliguntur *septem Ecclesie*, ut non censeantur jurisdictione esse superiores cæteris Ecclesiis, sic nec verisimile est, per nomen Angeli unius Ecclesiæ insinuari, nullos præterea esse Angelos in illa Ecclesia : Judica modò caligentne *Irenæi* oculi : per *septem stellas* ait intelligi *septem Ecclesias* ; at Christus ipse, referente *Joanne*, per *septem stellas* intelligi ait *septem Ecclesiarum Angelos*.

Quid ? numquid Angeli, *Irenææ*, totidem sunt Ecclesiæ ? Quid verò deinceps ? Septem illæ Ecclesiæ non censentur cæteris jurisdictione superiores ; ut per id reliquæ excludantur : Quis unquam, mi homo, exclusas voluit ? nobiliores certè reliquis fuisse has Ecclesias nemo est qui dubitarit : Sed quid tu exclusas suspicaris ? ego certè planè inclusissimas arbitrarer, neq; ulla fortassis erat tunc temporis Asiatica Ecclesia, quæ intra harum septem ambitum parum comprehenderetur.

In singulis Ecclesiis Angeli erant proculdubio plures ; sed *ὁ ἄγγελος* non potuit non unus esse ; Illum verò unum Angelum dum compellat, totam alloquitur Ecclesiam, quæ ipsius curæ commissa est : Singularem certè fuisse quendam *ἑκαστά* agnoscunt *Rainoldus* noster, *Fulco*, *Beza*, *Pareus*, & quis non interpretum saniorum ? Quis verò hæc dubio locus, cum nos nominibus suis facile denotare possimus aliquos harum Ecclesiarum jam tum τὸς Ἀγγέλους : *Polycarpum* Smyrnæ, *Onesimum* Ephesi, siqua *Ignatio*, siqua *Irenæo*, siqua *Tertulliano* fides.

Quòd verò ais, luce meridiana clarius esse, Deum, cum

εἰς ὑμᾶς.

compellat Angelum Smyrnensem, plures uno affari. (prædicit enim fore ut illorum nonnulli in carcerem conjiciantur) non ita caligant oculi *Jos. Halli*, quin ut istud & clarissimè cernat, & lubentissimè fateatur; illa certè ad Angelum Epistola dirigitur uni, plures concernit; titulus singularem personam designat; cedo hoc modò, nos materiam ad alios (unius illius regimini subiectos) spectare facilè concedemus: unum verò designari ex eo satis constat, quòd in Epistola ad Angelum Thyatiræ in optimis & antiquissimis codicibus, (aureo illo inprimis, & fide dignissimo, *Tecla* manu scripto, à *Cyrillo* nupero Patriarcha Constantinopolitano ad Regem nostrum pridem transmissio) habetur, *ὁμῶν δὲ τοῖς λοιποῖς*: ut nulla hîc alia distinctio locum habere videatur, quàm pastoris, ac gregis: & præterea, *Quod permittis*, ait Textus, (*γυναικα σου ἑξέβη*) uxorem tuam *Jezebelem servos meos seducere*; plurimum certè ut uxor fuerit ista mulier, ne tu quidem, *Ireneæ*, dixeris.

Tertul. de prescrip. c. 24, 25.

Nihil iniquum postulasset *Hallus*, si requisisset ut Hierarchiæ originem edant, qui à Christo derivatam negât; tu (qui eum sic fingis dixisse) nihil interest (ais, ex *Tertulliano*) quando quid sit, quod ab Apostolis non fuit; Malo *Galenum* citasses: aut si (quem te vix salutasse putem) *Tertullianum* mavis, utinam integrâ ipsius sententiam allegasses; Quod ab Apostolis non damnatur, imò defenditur, hoc erit iudicium proprietatis; hoc si addideris, factum tibi est satis; Episcopatus quidem *οὐκ ἔστιν* ira nos ab Apostolis protectam defendimus, ut non alio egeamus in hac causâ patrono, quàm ipso autore tuo, *Tertulliano*: Edant (inquit) origines Ecclesiarum suarû, evolvant ordinem Episcoporum suorum, ita per successiones ab initio decurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, aut Apostolicis viris habuerit auctorem, & antecessorem: instat idem author, & *Polycarpum* (ait) in Smyrneni Ecclesia à *Joanne* conlocatum; *Clementem* in Romana, à *Petro*. Quid tu nunc navis ruinam, domus

domus labem, corporis tabem, reipublicæ corruptelam, aliudve aliarum rerum vitium sensim sine sensu ingruens obgannis? quin eandem concedis esse recuperandæ post morbum salutis, & virium restaurandarum rationem; ad sanitatem profectò Ecclesiæ spectat illa, quam tu hîc perstringere vis, hierarchia; Mysterium iniquitatis jam suo tempore cœpisse operari dicit Apostolus: Sed aliæ tibi certè τὰ ἀνόμια illius molitiones quærendæ sunt, quàm Episcopalis ~~essentia~~ institutio; hæc nisi ad pietatis mysterium apprimè spectarit, miserè falsi sunt illi sancti Patres, viri Apostolici, qui ab ipsis Apostolorum manibus munus istud recepisse gloriati sunt. Distingue si sapis, *Irenæe*, inter ambitiosam quorundam dominii, tyrannidîsq; imperiosæ affectationem, & sanctam ab Apostolis demandatam ἐπισκοπῆς vocationem: Quòd si non tam fastus, & insolentissima quædam super πάντας αἰῶνα elatio, quàm paterna quædam ordinis Ecclesiastici discriminatio, Antichristum constituit. O infœlicissimam Christi Ecclesiam, per orbem totum, ab ipso Apostolorum ævo diffusam, Antichristianismi ex eo tempore gravissimè ream! Cedò mihi, si potes *Irenæe*, ullam ab illo seculo ad hoc nostrum usq; Ecclesiam aliter quàm ab Episcopis gubernatam; Circumspice, (inquam) lustra totum terrarum (quaquà Christianismus patet) circuitum, si quam plenè constitutam in ullo aut orbis, aut temporis angulo ostendere mihi possis ante ætatem hanc nostram absq; Episcopis administratam Ecclesiam, vicissî, age deinceps triumphum: At tu, perbenignè; Regimen hoc Episcopale sanctum fuit; nec opinor contra mentem Christi & Apostolorum, quamdiu Episcopi retinuerunt, non prioritatem ordinis, & potestatis, sed paternam quædam superioritatem; Cave, *Philadelphæ*, ne quid largiare profusius: Non contra mentem, inquis? imò ex ipso quidem instituto praxiq; Apostolorum: Planè mens & manus Apostolica non sine Spiritus sancti dictamine hæc creavit ἐπισκοπῆς. Quid aliud sonant illa *Chrysostomi* de Sancto

Tom. 5 Edit.
Savil. p. 499.

Sancto *Ignatio* loquentis, ἡ γὰρ μόνον ὅτι τοιοῦτης ἀρχῆς ὄντος
ἡ) εἰδοῦς, θαυμάζω τὸ ἀνδρὲς εἶναι, ἀλλ' ὅτι καὶ πνεύματος ἁγίου
ἐκείνων (sc. Apostolorum) ἡ ἀρχὴν ταύτην ἐνεχειρίσθαι; καὶ αὐτοῖς
ἡ) μαρτυρῶν Ἀποστόλων χεῖρες, ἡ ἱερεὺς ἐκείνης ἡ λατρία κεφαλῆς.

Vides ἀρχὴν vocari Episcopatum; Vides Apostolorum
beatorum manus sacro *Ignatii* capiti impositas fuisse;
I nunc & dicito non contra mentem Apostolorum fuisse
Episcopum hunc ordinatum. Quam verò tu futiliter hæc
dno opponis, prioritatem ordinis potestatisque, & pa-
ternam superioritatem; quasi non possent ista in uno
eodemque pectoris hospitio unà commorari; cum ita his
inter se conveniat, ut ubi de piis quibusque sermo est, ne-
queant à se invicem separari: Non tyrannos se gerunt
boni præfules, non dominos, sed patres, sed fratres, sed
conservos.

Pugnare non potes contra quæ ex *Clemente* & *Ignatio*
attulerat *Hallus*; potes tamen aliquantulum (tuo more)
cavillari; Non evincunt, inquis, Episcopum divinâ in-
stitutione ordine & gradu differre à presbytero; aut Epi-
scopum in presbyteros habere potestatem. Prius quod
attinet, non eo certè animo evocatus est beatus Martyr
Ignatius, ut divinæ Episcoporum institutioni testimoniū
perhiberet, sed ut ostenderet, in ipso Apostolorum adhuc
superstitum ævo, (tunc enim vixit *Ignatius*) tres hosce
βέβαιον prorsus à se distinctos sanctæ Ecclesiæ in usu fuisse,
& à bonis quibusque approbatissimos: Illud scilicet ita ex
multis clarisque *Ignatii* testimoniis evicit *Hallus*, ut nul-
lus deinceps contradicendi, nedum dubitandi locus su-
perfit. Posterius illud de Episcopi in Presbyteros pote-
state, ita frequenter apud *Ignatium* occurrit, ut auctim di-
cere, te qui istud tam audacter negas, scripta ipsius non
omnino legisse.

Quid enim sibi volunt aliud quæ ad Magnesianos suos
scribit, καὶ γὰρ ὡς ἐν Θεῷ Πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι (sc. Episcopo)
καθίστανται (καὶ τοὺς ἑαυτῶν καὶ τοὺς ἁγίων προεσχημένους) non /

Vos oportet, inquit, secundum ordinationem Dei Pa-
tris

tris omnem venerationem ei, (sc. Episcopo) exhibere, secundum quod cognovi etiam sanctos presbyteros ei deferre.

Quid & illud, ἢ τῶ καὶ ὑμεῖς ὄντων τῶ ἐπισκόπῳ, μὴ δὲ πρεσβύτε-
ρῳ, μὴ δὲ δαίμονῳ, μὴ δὲ λαῖκῳ, (ἰδὲν ποιεῖτε) Ita & vos sine
Episcopo, five Presbyter, five Diaconus, five Laicus, ni-
hil facite.

Illa verò ad Trallianos, quàm perspicua sunt? Τί γὰρ
ὄντι ἐπίσκοποι ἄλλ' ἢ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐπέκεινα πάντων κερ-
τῆς, &c. Quid est enim Episcopus, nisi omnem principa-
tum & potestatem illorum omnium tenens, &c. Sed &
illud, ibid. Οἱ πρεσβύτεροι ἑαυτὰς οὐκ ἐπίσκοποι, οἱ δὲ ἑκαστος
τοῖς πρεσβυτέροις, &c. Presbyteri subiecti estote Episcopis,
Diaconi Presbyteris, &c. Sed quid ego nauscam creo
Lectori, dum ignari hominis importunitati satisfacere
studeo?

Quid tandem de *Hieronymo*? hunc vix allegat (inquis)
Hallus, nisi loquentem in Epistolis; vix tu hic crimen
falsi evadis *Irenae*; Absque delectu aliquo citârat hunc
Episcopum loquentem in Epistolis, in Polemicis, in Hi-
storicis, in Commentariis, nec quid causæ erat, cur aut
Epistolis addictior esset, aut reliqua declinaret; Certè, si
quid apud *Hieronymum* occurrat, quod causâ nostrâ præ-
judicium creare possit, illud est in Epistola ad *Enagrium*;
cui *μυειομνηστικὸς* responsum; Non læserunt tibi oculos, *Ire-
nae*, ausim dicere, *Hieronymi* vel Epistolæ, vel Polemica,
vel Commentaria, id tantum interponere voluisti, ut te
posse de Patre iudicium aliquod ferre constaret.

Plurima congerit *Hallus* exempla Episcoporum, qui
ab Apostolis ipsi Episcopatum acceperunt, seriemque
successorum ab illis deductam, longo sermone texit; &
citât Patres, qui id asserant, atque in suas partes trahit
Calvinum, *Zanchium*, *Bezam*, *Bucerum*, *Molinaum*, *Cham-
merum*, alios: Tu quid ad hæc? Ex quibus non video
aliud elici (inquis) quàm Apostolorum tempore, vel sta-
tim post Apostolorum tempora, cœpisse de presbytero-
rum

rum cœtu, unum præesse politiæ Ecclesiasticæ. Concede illud modo *Phr. adelphe*, nos reliqua extorquebimus; Ipso tempore Apostolorum præfuit unus; Quæro igitur, conficiisne, an verò insciis Apostolis? Non audēs, profectò, tantum detrudere Apostolorum seu curæ, seu fidei, ut dicas hoc in Ecclesia passim obtinuisse absque illorum notitia; Norunt ergo illi hoc indubiò: Quid? numquid non insuper approbarunt? non minùs hoc certè illorum auctoritati derogat, ut absq; ipsorum pleno consensu, ac suffragatione quid, ipsis videntibus, Ecclesiis Dei imponeretur: Consenferunt ergo: Quid verò? numquid non & instituerunt, decreveruntq; faciendum? Testis esto *Hieronymus* ipse: Toto, inquit, orbe decretum est; Ecqua, præter Apostolicam, tam latè patere potuit auctoritas? Concilium adhuc generale nullum fuerat, nec esse poterat, quo istud de administrandæ Ecclesiæ forma institutum per orbem totum spargeretur. Denique, annon hoc ipsum suis manibus præstiterunt Apostoli? Luculentissimi testes sunt, præterquam quæ demandata *Timotheo* & *Tito* potestate *Paulus* ipse docuit, *Irenæus*, *Tertullianus*, *Eusebius*, *Hieronymus*, *Chrysostomus*, & quis non Antiquorum? Istoc ubi evicerimus, de reliquis viderit, cui lubitum est; Apostolicæ institutionis fuisse Episcopatum, concedatur modo, nos nihil ultra contendimus; *Deotvdisus* fuisse magnos illos Legatòs, Christianus nemo dubitavit; Quid tu nunc, homo imperitissime, garris ex *Joanne Whitgisto* Archiepiscopo Cantuariensi, de dignitate Archiepiscopali; eam scilicet, neq; divinam, neq; Apostolicam, sed merè humanam esse? Profectò, si quis unquā medicaster rem præter te tractasset Theologicam, ille nunquam sic insaniisset, ut diceret dignitatem Archiepiscopalem alio jure niti, præterquam Ecclesiastico; nemo Theologorum aliud vel per somnium cogitavit.

Atqui, quod cardinem rei, inquis, attingit, videtur *Hallus* refugisse scopulum, in quem impegit *Andreas* Episcopus Wintoniensis, ventilans quæstionem, An Episcopos

scopus à Presbytero ordine differat : Attende, Lector, dicam tibi seriò quod res est ; Et formicæ suæ bilis inest. Admodum iratus erat pridem hic authorculus reverendissimo Episcopo Wintoniensi, *Lanceloto Andrea* ; nos causam sat benè novimus, sed modò celatam malumus : hinc est, quòd ille omnem arripit ansam in eundem gravissimum Præsulem ferociter involandi ; hanc se nactum autumans in illa de diverso ordine Episcopi & Presbyteri inter clarissimum virum *Petr. Molinam*, & celeberrimum Episcopum Wintoniensem, mota pridem controversia, illam nimis animosè prosequitur, seq; totum in litrem hanc (quam aliquantulum meditatù se putat) profundere voluit; sed ne prorsus extra oleas currere videretur, *Hallum* etiam, vel invitum, in partes trahere studeat, qui tamen publicè professus est, pag. 103. se dedita opera declinasse hanc, prorsus aviã, & huic negotio *inægrè servituro*, dissertationem ; hoc fretus argumento, quòd ipse doctissimus *Chamierus*, inter alios, quæstionem hanc susque deque haberet, parùm ratus interesse, modò Episcopatus (sive ordo, sive gradus) juris tantùm humani haberetur : Quid verò ad hæc *Irenæus* ? Nempe, inquit, vir disertior quàm doctior, noluit has spinas contredtare ; Abi, Medicille, & de pulsibus & urinis judicare disce ; Tune ut de Episcopi eruditione, gravissimus censor, sententiam ferre ausis ? Specimina satis multa edidit Præsul noster toto orbe teste, non tam eloquentiæ quàm doctrinæ solidioris, & judicii, spinosioresq; multò, quàm hæc est, quæstiones tractavit, determinavitq; : hanc, velut ab instituto suo prorsus alienam, non tam refugere quàm abdicare voluit; Hunc rectæ rationis, ordinatissimæq; voluntatis actum, quid mirum si hic homo impotentia attribuat, qui non veritus est doctissimum, quem suo seculo Sol vidit, Antistitem, *D. Andream*, Wintoniensem Episcopum, mediocris literaturæ reum facere ; ipsiusq; scripta longè accuratissima, quæ omnes præter hunc invidum admirari solent, conculcare, ac contemnere ; Ita (inquit)

elumbis est ejus oratio, operosè elaborata, ubiq; incipiens & desinens, cadensq; potiùs, quàm fluens, ut nihil dicam de ferreo stylo per scabra decurrenti & subsulcim incedente. Inscitiamne hæc tuam, *Irenae*, an insolentiam magis prodant, penes lectorem esto; Ego certè non possum non tua vice erubescere, qui tantæ procacitatis infamiam adeò temerè contraxeris: Interim scito, nihil prorsus esse *Jos: Hallo* cum superflua illa, prorsusque devia (uti nunc instituitur quæstio) disquisitione (de ordinis gradu sive discrimine) negotii: siue enim ordo, siue gradus fuerit, modò fixa statuatur (Apostolica institutione) Episcopi in Presbyteros *ἐπισκοποι*, eòdem planè recidit; nequè vel hilum interest; Fruere tu ergo illa (qua tibi mirificè places) subtili ordinis graduq; indagine, perinde nobis est, quicquid vel clarissimus D. *Molinaus*, vel reverendissimus Episcopus Wintoniensis hac in causa definiendum censuerit: Sanè, quod clarè dixerat *Hallus* ex sententia colendissimi D. E. Wintoniensis, si ordo in genere sumatur pro potestate ad actum specialem, illudq; adjiciatur, doctiss. *Chamieri*; Accipere Episcopum novam potestatem, & jurisdictionem, negari non potest alius quidam ordo Episcopatus; sed & diversos esse ejusdem ordinis gradus Apostolica institutione distinctos, æquè negarint *ἐπισκοπομασίης*; neq; verò illud officit illorum opinioni, qui ordini diverso favent, quòd tria hæc sacri ministerii munera *ἐκείνοις* veteribus appelantur; cum nemo neget, Diaconatum, ex hisce *ἐκείνοις* unum, non minùs quàm ordine à Presbyteratu differre; ut ergo intelligas tandem, *Irenae*, quàm parùm ad rhombum fecerit bella hæc tua de ordine ac gradu disceptatio, habe tuam tibi de gradu diverso sententiam, modò concesseris intereà, hanc gradus Episcopalis distinctionem (quod nos satis evicisse remur) ab Apostolorum divinitus inspirata ordinatione profectam. Multò minùs rem nostram attingit invidiosissima illa comparatio, quam tu, querulus litium sectator, inter celeberrimum Episcopum Wintoniensem

ensem, & clarissimos viros *P. Molinaum*, & *Rivetum*, nimis pueriliter institueris: Qui quidem gravissimi Theologi, si forte chartas hæc tuas indoctas, & vix ipso contemptu dignas, reverendis manibus contrectare dignati fuerint, non possunt (quæ illorum cum summa eruditione conjuncta modestia) non hæc tua iracundis oculis, contractis superciliis, & fronte corrugata perlegere, utpote qui Wintoniensem nostrum, unum, è mille, virum, omnigena & rerum, & linguarum scientia instructissimum non minus reveriti sunt, quàm tu, imi subsellii homuncio, contempleris. Multus es deinceps in vindicando *P. Molinao*, quem *Hallus* noster uti virum summum, & amicū singularem suspexisse semper professus est; non nimias tibi profectò gratias referet vir ille magnus, qui causam ejus ita & parum opportunè, & nimis petulanter egeris.

Mittamus superflua hæc; ad rem redis; Etsi concederes Episcopos & Presbyteros ordine differre, inde tamen non putas confici, Episcopis deberi majorem dignitatem; Quàm bene coherent ista, *Irenæe*? Ordine differre majus quiddam putas, quàm gradu; solo gradu si Episcopus à Persbytero differat, uter præstantior est? Presbyterum certè Episcopo superiorem esse nemo fatuorum dixerit, si eminentior horum ergo sit Episcopus, etiam gradus virtute majorem sortitur dignitatem: quanto magis ubi ipso ordine discriminatur? Pugnantia loquitur homo sciolus; & quæ non rationi minùs, quàm temporum omnium historiis, & ipsi experientiæ ac sensui adversantur.

Munerum tam civilium, quàm Ecclesiasticorum præstantia petitur (inquis) à dignitate, & utilitate subjecti; At non sola hac: circa idem numero subjectum occupari possunt homines haud parùm gradu inter se discrepantes; ut in regum servitiis quotidie videre est; neq, parùm est in ipsa instituentis voluntate, qui hunc illi in eodem munere anteferre statuerit.

Sed esto, quandoquidem ita vis, à dignitate subjecti

pendeat muneris præstantia ; Dic mihi, *Irenae*, Pastores an gregis arietes cenles digniores ? si nescis, ipsis pastoribus invigilat Episcopus ; ovibus Presbyteri : Episcopi, *πατέρες συντικὴν τέλει*, ut *Epiphanius* olim ; filii-familias Presbyteri ; Uter præstantior ? Nugas age, quod reliquum est, de auctariis & appendicibus dignitatum ; & contende nihil quicquam hinc ad muneris præstantiam accedere ; Quis enim hoc unquam dixerit ? Etiam primævi illi Episcopi, quibus res angusta, vilis supellex, habitus squalidi, honor secularis nullus, non minùs Angelì, & stellæ fuerunt in hoc Ecclesiæ cælo ; Interim tamen, quàm isti supereminuerint Presbyteris, graduq; altiore se collocatos senserint, & historiæ omnes, & *Ignatiana* illa, quæ modò protulimus, testimonia satis evincunt. Si nunquam libros inspexisses, *Irenae*, & venia, & misericordia fortè digna fuisset hæc tua tam turpis hallucinatio. Quid tu nunc Oeconomum somnias ? quasi nihil aliud inter Episcopum & Presbyterum interesset, præter rerum secularium curam ; Apage hanc *ἀναίδνησται* ! Numquid ordinare, numquid mores & populi & Cleri corrigere, numquid synodos convocare & regere, Oeconomum sapiunt ?

Certè in primis illis Ecclesiæ temporibus, ubi ad Apostolorum successorumq; Episcoporum pedes deposita fuerunt, sive vendita plurimorum patrimonia, sive opulentiorum Christianorum donaria, & ex communi quodam ærario (Episcopi fidei concredito) alebantur (qui quasi ex ipsius familia erant) Presbyteri ; Oeconomus quodammodo, præter spiritualem Ecclesiæ administrationē, agere necesse habuerunt sacri patres-familias, Episcopi : sed ex quo pia principum munificentia eò redacta res est, ut unaquæq; Ecclesia proprio quodam, satisque honesto censu dotata fuerit, non illos amplius fatigat hæc rei Ecclesiasticæ dispenendæ sollicitudo : & in se modò totos dedant orationi & prædicationi, *τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου*, quod tu è *Damasci* affers, & communi Ecclesiæ in-

inspectioni curæque, personæ quidem id, non muneris vitio factum est: Qui meruere, hant. Quod tu è *Salmasio* suggeris Episcopatum non tam dignitatis esse, quam curationis nomen; miror te non à *Paulo* ipso prius didicisse, qui ἐπισκοπὴν καλεῖν ἐξέλεν definit: Prodigiosum verò quod tu fingis inter duo Episcoporum primorum genera discrimen: unum, quorum munus erat solummodò doceri & prædicatione erudiendi populum; aliud verò, qui curabant tam quæ sacramentorum, quàm quæ aliorum aduum Ecclesiasticorum administrationem spectabant; Sanè, Presbyteros ita quidam munere distinctos perperam finxerunt, Episcopos verò præter te adhuc nullies: ut ullus unquam Episcopus minùs sacramentorum, quàm prædicationis curam in se susceperet. res est ante hunc diem per totum Christianorum orbem inaudita. O te nugatorem egregium! De ordinatione quæstio est; hanc scriptura (ais) decidit 1 *Tim. c. 4. Ne negligito donum quod in te est, quod tibi datum per prophetiam, cum impositione manuum Presbyteri.* Quoties verò huic loco responsum à nostris? Non leve est illud *Calvini*, aliter interpretantis, testimonium; quod etiam *Hieronimi, Anselmi, Haimonis, Lyrani* suffragiis satis confirmatum est: sed instar mille commentariorum, sit ipse sui interpretes *Paulus, Donum Dei quod in te est per impositionem manuum mearum, 2 Tim. 1. 6.* Quæro igitur, numquid bis ordinatus fuit *Timotheus*? Semel profectò illum *Pauline* manus huic muneris consecrarunt; Dic, ubi deinceps alii insuper presbyteri? Dic, uter istorum locus magis perspicuus? Sed quid interea factum est de illis sive testimoniis, sive exemplis quæ ex veterum monumentis in hanc sententiam *Hallus* deprompserat; Itane tibi modò caligârunt oculi, *Irenæe*, ut cernere non potueris *Hieronimum, Chrysostomum, Ambrosium, Athanasium*, Patres Alexandrinos, Hispalenses, Constantinopolitanos tibi istuc in via palam obstitentes? Nihil tu istis regerere aut ausus es, aut potuisti, id tantum mones; quod dicit *Hallus*, non ubiq; verum esse.

Presby-

Chrysoft in
1 Tim. 4.

Presbyteros nunquam ordinasse Episcopum ; qua in re *Chrystomo* & *Oecumenio* planè in os contradicis ; & πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου τὸ ἐπίσκοπον ἐχειρτόνεν, inquit *Chrystomus* ; qui eadem ferè verba præit *Oecumenio*. Sed hoc apud te leve est ; Rationem videamus ; Nam (inquis) *Hieronymus* dicit, in Alexandria Presbyteros, Episcopum è suo cætu solitos eligere : Acutè nimis ; Eligere solebant è suis Episcopum Alexandrini Presbyteri ; Solebantne & ordinare ? Hoccine dixerit etiam *Hieronymus* ? Ceddò locum ; & sibi, si potes, conciliato *Hieronymum*, qui veluti Episcopo semper propriam exceperit ordinationem.

At illud, quanto cum imperio, & non tam è Cathedra, quàm è tripode dictum ? Ausim, inquis, affirmare ordinationem non pertinere ad Episcopos, quatenus Episcopos. Sat est ; O nos σκληροὶ ἀχίλλυς, nisi tantà cedamus auctoritati ! Silete postmodum Patres, & Concilia, & Palinodiam canite ; αὐτὸς ἐστὶν *Irenæus*. At non ille solus : Astipulatur huic & *Theophylactus* ; (vix tamen præ ætate Patris nomen meritis) Quid verò ille ? Aspice (inquit) rem mirandam, quantum possit impositio sacerdotalium manuum. Et quis, O bone, Patrum scripta vel à longè salutavit, qui nesciat Sacerdotum nomine Episcopos designari ? ita hoc apud illos ubiq; obvium est ut instare pudeat.

Quid tu jam curiosus temporum supputator, hiatum historiæ loqueris ? qui si ullos omnino Annales Ecclesiasticos evolisses, nunquā tam egregiæ inscitix & ἀνοητίας, ubique à te proditæ, reus exticisses. Ante annum, inquis, 308. solenne erat Presbyteris Presbyteros ordinare : Ubi verò reperisti tu hoc, *Irenæe* ? è quo inaccesso historiæ antro, è quibus terræ latebris eruisti hanc usq; adhuc inauditam narratiunculam ? Annon te pudet istud contra omnium auctorum historiarumque fidem tam confidentè asseverare ? Annon planè contrarium statuerunt Canones Apostolorum ? (non authentici quidem illi, sed perantiqui) Annon contrariam subinde praxin evicerunt Con-

Concilium Antiochenum, Concilium Carthaginense, Hispanense, & illud etiam ipsum quod tu citare ausus es, An-
cyrænum? Frontem hominis!

Sed quod os tibi plenè obrundat: Nemo Anglicano-
rum Præfulum est qui soli sibi unquam arrogarit hanc,
quâ de loqueris, ordinationem; nemo solus *ΜΕΛΛΟΥΤΙ* Pres-
bytero manus imponit, sed juxta Carthaginensis Syno-
di Canonem Presbyteros ad se vocat; illos sibi Comites,
in sacrosancto hoc negotio lubens adjungit: Obmutesce
nunc, si sapias, & res tuas age.

De Jurisdictione parilis tibi error est; neque arrip-
unt illam sibi, nec exercent soli Episcopi: Presbyteris
regimen animarum commissum est, quos proinde Eccle-
siarum rectores appellare solemus; Sed & Synodus jus
est in Episcopum: neq; nos monarchicum fingimus Ec-
clesiæ moderamen externum, sed planè Aristocraticum
profitemur.

§. XII.

PArce ergo, si me audis, huic labori; & accinge te po-
tius ad Laico-Presbyterii, ab *Halli* aliquantulum im-
pugnati, vindicias; Monendus interim es, quàm invi-
diosè tu hoc illi oggesseris, quasi id unum moliretur ut
Ecclesiarum Reformatarum seniores exploderet, cum il-
lud se solum in animo habere sæpe protestatus fuerit, à
nostris illam regiminis formam amoliri. Cum enim, qui
Episcopatum abdicare satagunt, hanc administrandæ Ec-
clesiæ rationem, ipsorum loco subintroductam cupiant,
necessariò ipsi incubuit, (cui hoc quaecunque pens-
contigit) unâ, & Episcopalem *ὡς οὐκ* tueri, & Laico-
Presbyteralis auctoritatis jus omne, ac titulum (quod
usq; fecit) amovere. Jussit ille me suo nomine palam
profiteri, se Reformatis quibusq; Ecclesiis ex animo bene
velle, bene precari, se ab omni censura receptæ apud ipsas

disciplinæ haud parùm abhorre, eam nempe ratus necessariæ ipsarum conditioni (prout temporis ratio tulit) haud parùm accommodam; non tamen illam regiminis formam sic deperire, ut ubi Episcopalis administratio summa cum pace obtinuerit, fas esse puter eam finibus nostris exterminare illicò, & novam, ignotamq; hospitum admittere; Illud unum est quod *Hallus* tanto studio deprecatus est. Qualiscunq; demum causa sit, tu pessimum agis, *Irenae*, Patronum: Non tam de nomine, quàm de re ipsa querit *Hallus*; Tu verò quid? Edat mihi (inquis) nomen Archiepiscopi, aut Archidiaconi in Scriptura; Atqui, mi homo, impetit *Hallus* illos, qui ex ipsis scripturis eruere se posse existimant Laicum hoc, quod tuentur, Presbyterium: nemo nostrum è contra unquam contenderit, Archiepiscopos, & Archidiaconos, è Scripturis sacris petendos esse; quos jure Ecclesiastico, non sine optima ratione, ad commodiorem pacis, ordinisq; publici conservationem, novimus constitutos.

Tu si idem de Laico-Presbyterio dixeris, tibiq; exinde constiteris, nos arma statim deponemus: Neq; certè minus innuere videris, ubi post Sciographicam quandam Laico-presbyteralis officii delineationem, commodissimū visum fuisse, ais, primores de grege eligi qui hanc provinciam sustinerent; Sanè, si istud veluti inventum politicum, aut verò Ecclesiasticum institutum orbi commendatum velis, non est quòd nos ullatenus refragemur; æquum enim est ut unaquæq; respublica ea sibi statuatur regiminis adminicula, quæ paci publicæ apprimè conducere judicarit; sed, si hunc administrationis modum, velut causam Dei, unicū Christi regnum, regniq; sceptrum (quod nonnulli faciunt) venditare mavelis, ita quidem necessarium, ut qui eo careant, exleges sint, quiq; hoc rejiciant, perduelles; illud quidem ferre nec debemus, nec possumus: In his verò tu es, quicquid dissimules, *Irenae*; Scripturam etenim hîc provocas: & eam sanè, quam præter te (ut opinor) nemo; *Visum est Apostolis, Presbyteris,*

teris, & toti Ecclesia, *Act. 15. 22.* Homo homini quid præstat, ut Comicus ille olim? Ego certè credidissem hoc planè contra te facere; Tres tantum ordines memorat istic *Lucas*, Apostolos, Presbyteros, Ecclesiam totam; quo in numero pones tu modo Laico-presbyteros? In primo non audes, in secundo non potes, quia teipso iudice manifesta esset tautologia in parva pericope, & Presbyteri dicerentur convenire cum Presbyteris; in tertio non debes; quid enim? numquid pauci quidam Discipuli tota Ecclesia dicerentur? quid meruere interim reliqui, ut ex hoc albo prorsus ejicerentur? Quicquid ergo tu fingis, nullibi occurrunt Laico-presbyteri; Præcipuos è grege viros, præsertim ætate provectiores, posse in Consilium vocari, & res Ecclesiæ curare, nos lubentissimè cōcedimus; Plus etenim vident oculi quàm oculus; & verè *Elibi, Dies loquentur, & multitudo annorum docebit sapientiam* Job 33. 7. ; Sed ut regimen Ecclesiæ Laicis manibus committatur, ab omni Theologica ratione abluere videtur.

Absonum est quod in rem tuam trahas, *Act. 14. 23.* *Apostoli Presbyteros in unaquaq; Ecclesia ordinârunt*; Quid? numquid Laicos? nemo sapiens dixerit; hæcine prima erat Apostolorum cura, ut Laicos institueret adjutores, illius, quod nondum fuerat, ministerii? Quid verò hic rei est cum septem Diaconis? numquid & ii Presbyteri fuerunt? Quid cum Dorothea, & Christianis Antiochenis; Adeò sunt hæc ænigmata *Irenæ*, ut non tam de *Oedipo*, quàm de *Anticyris* cogitandum: Plebem debere se immiscere Ecclesiæ gubernationi, prodigiosa Theologia est. Duo quidem hic ego lubens dederim; Habuisse olim Episcopos Presbyterium suum, cujus consilio res Ecclesiæ gerebantur, instar omnium erit locupletissimus testis *Ignatius*, *ἡμετέριον τὸ ἐπισκοπικόν, εἰς τὸ πᾶν Θεοῦ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, εἰς τὸ πᾶν τῶν συνεδέξαι τῶν ἀποστόλων.* *Ignat. ad Magnesianos. Et Epist. ad Trall.* Τί ὃ πρεσβυτεῖον ἀλλὰ ἡ συνήμα ἱερόν, σύμβουλοι καὶ συνεδρεύουσι τῶ ἐπισκόπῳ. Sed sacri ordinis viros hos fuisse, etiam iste locus evincit; nec qui *Martyris*

Epistolas perlegerit, inficiari potest; quem nos adhuc morem in Ecclesia nostra retinemus; Etenim Decanus & Capitulum, velut intimi Episcoporum Consilarii, in gravissimis quibusq; Ecclesiæ negotiis vocari, & solent, & debent. Sed & hoc liberè insuper concedendū, habuisse olim Ecclesias, Africanas præsertim, primarios quosdam viros, quos Seniores appellare solebāt, quorum consilium in publicis rebus Ecclesiæ communiter adhibuerunt; Sed ut seniores isti, statō quodam ordine, unā cum Pastoribus clavum tenerent Ecclesiæ, curamq; cum illis animarum pariter suscipientes, (relicta modò penes pastores *pastores*) omnes actus Ecclesiasticos, perinde ac pastores, curarent, censuras Ecclesiæ (ultimo actu excepto) vibrarent, pastores ipsos & admitterent & coercerent, denique (unā prædicatione ac sacramentorum administratione dempta) meros agerent pastores, hoc per omnē temporum seriem ad nostram usq; ætatem prorsus in Ecclesia Dei inauditum fuit; Frustra ergo hic antiquæ Ecclesiæ historiam obtendis, *Irenæ*; Profer vel unum mihi nostro sensū, ex omnium annalium penu presbyterum Laicum, ego herbam tibi porrigo.

Vidimus sat benè congesta à clariss. *Iustello* testimonia, & probè trutinavimus; Siquid ibi reperire potuisses in rem tuam, non tam levi opera illius auctoritatem prætervectus, in expulso roties, supposititii *Ambrosii* loco acquievisse; Ex *Augustino* profert *Iustellus* Epigraphen Epistolæ 137. Fratribus, Clero, senioribus, & universæ plebi Ecclesiæ Hipponensis; Sed & illud è *Baronio*, Anno 303, ex Epistola *Fortis*, Quod omnes vos, Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores de quadringentis follibus lucilla, &c.

Lil.3.

Cui concinit *Augustinus* contra *Cresconium* Grammaticum, Omnes vos Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores scitis; Centum huiusmodi occurrunt loca; neq; nos unquam negavimus, aut senes tunc temporis fuisse, aut magistratus; aut verò hos in rebus Ecclesiæ fuisse sæpe-

sexnumero consultos; Eiusmodi certè fuisse quos memorat *Iustellus*, satis patet ex Africanorum Canonum collatione; *de yscellis* appellantur, *Can. 100.* *agxartes* verò, *in qzta cecit*, *Can. 91.*

Qui locus reliquis instar commentarii erit; *Aurelius* Episcopus dixit, debere unumquemque nostrum in civitate sua convenire Donatistarum prapósitos, aut adungere sibi vicinum collegam, ut pariter eos in singulis civitatibus, per Magistratus, vel Seniores locorum conveniant; Parco lestoristadio; At quàm nihil ista in rem praesentem faciant, hinc satis patet, quòd ipso *Gregorii* Magni avo huiusmodi seniorum etiamnum mentio extiterit; cum tamen illi, pro quibus tu contendis, Seniores, *Ambrosii* avo, te citante, absoleverint. Præterea, Seniores, quorum meminit *Augustinus*, uti vides, ipsis Diaconis postponuntur; quod in hodiernis Ecclesiarum Senioribus, odiosa methodi crypsis videretur.

Greg. L. 1. r. Ep. 19. Facile non credas, sed praesentibus Ecclesiae tuae senioribus diligenter est perscrutanda.

Eò tandem diventum est, ut contendas nobis in usu esse, quos alibi averfamur, Laicos Presbyteros; Quorum censui annumeras Cancellarios, Commissarios, Officiales, Cognitores, Apparitores, ædituos, & eiusmodi locustas: Satisne verò prudenter hoc abs te factum *Irenae*, quod Laico-presbyteris tuis, Apparitores & locustas sive contulisse, sive succenturiasse placuerit? Quid, quòd heterogenea prorsus sint hæc à se munia; visne ut horum singulis assimilentur Presbyteri tui? atqui, inter Cancellarium & ædituum, plus discriminis est, quàm inter Medicum & Pharmacopolam: Illi verò Commissarii & Officiales quid si in Ministerio sacro constituti sint, (uti vulgò fit) numquid adhuc inter Laico-presbyteros & locustas annumerabuntur? Inter cæteros ægerrimè te habet Laico-cancellariorum potestas, quos sibi, ais, plus vindicare in usu clavium, quàm unquam tentatum, ne quidem cogitatum à Senioribus Gallicis: Atqui aliud est, *Irenae*, quid fiat, aliud quid fieri debeat; Deinde verò, nescis tu hosce, sui muneris virtute, Episcoporum-eclicos & esse

& appellari; neq; suo nomine quenquam censuras infligere, sed (cujus vices gerit) Episcopi; ubi seniores vestri divisum cum pastoribus imperium & vendicent sibi, & exerceant.

At quod omnium longè gravissimum est, qui Laicis omnem eripiunt rerum Ecclesiasticarum cognitionem, tacitè (inquis) impetunt Regiam Majestatem, potestatemque, quam in Clerum habet, occultè subvertunt; norunt enim sereniss. regem *Carolus* Laicis accenseri. Certè, si nihil tibi aliud excidisset, hoc te unum in rebus nostris merum hospitem prodidisset, *Irenae*: qui ignores, Regem apud nos mixtam personam, usq; & esse, & haberi; supremumq; Ecclesiæ ordinarium salutare: quod ego te multis legum nostrarum instantiis (si curæ precium foret) facile edocere possem.

Denique, in toto hoc opusculo, non tam *Viritei* tui otio abusus es, quàm tuo; I demùm, & bonas horas meliùs locare discito; Saluta meo nomine *Hippocratem* tuũ & *Galenum*; (diutule vereor à te neglectos) & dum Episcoporum munus exagitas, desine ἀλλοτρίων πεισικότην.

Ad

Ad omiffa quedam & feponenda.

PRælo ifta fubjeceram, cùm incurrebant mihi in oculos omiffa quædam tua, *Irenæ*, fuo in loco reponenda; Omiffa, ais? imò omittenda potiùs; deleta mavelit Lector priora illa nugamenta, quæ fuperadjecta hæc nova; fed hic mos tuus eft, *Philadelphæ*, quæ homini fapienti *Idiæ* *certis*. Propositiones tuas reformatorias Anglicè fcriptas, duodenario numero edidifti primo: quæ, partu deinceps fecundo, octodecim prodierunt; tertio demùm, in triginta duas (grande formicæ onus) fœlicitè exceverunt; Sed & contra-remonftrantia tua, futiliffima & defpicatiffima fchedula, poft Editionem priorem, una deinceps pagina auxit poftmodum: Ita tibi fœlix eft iftis fuper fœturis ingenium. Hæc autem fuo loco reponenda ais; Certè: Quo verò illo? Novit probè Lector, quo in loco reponi foleant, & debeant hujufmodi chartulæ; Illò relegentur hæc tuæ. Tranfeant per me reliquæ; folo contemptu & oblivione digna. Sed quæ Reverendum Epifcopum noftrum Exonienfem concernunt *καὶ δογματά*, non ita facilè me finit prætereire officiofa pietas. Nempe pœnituit te *Philadelphæ*, non fatis læfiffe pii & innocentiffimi Præfulis famam, nifi & hoc infuper illi crimen impégiffes. Cæcus fit, inquis, qui non videat *Joſephum Hallum* diverfum à fe, quæ Epifcopus; *Hallum* mitrâ infulatum, alium induiffe hominem, alioſq; mores; Imò verò fanaticum rectiùs dixiffes qui hoc fe videre credat; Certè à fulgore ejus (quem ais) Epifcopali, aliam omnino hauferunt lucē Ecclefiæ Chriftianæ; quam, niſi malè agens odiſſes, tui etiam oculi æquè falutariter percepiffent; Adeone eum cæcutire neceſſe eſt qui nō tuis oculis videat? Erras, mi homo, erras, læſo ſenſorio objectū ſingulare tibi duplicavit invidia; fecitq; *Joſ. Hallum*, & *Hallum* mitrâ infulatū duos apparere, qui ſemper unus, idemq; , humilis, mitis, modeſtus, pius Theologus uſq; permanſit.

At

At unde constat hæc *Halli* nostri μεταμόρφωσις? Scilicet, Allectum, ais, fulgore Episcopali Romanensium Episcoporum amulo, ad patrocinandum Ecclesiæ Romanæ: Adeone impudenter audes sacrum Antistitem summa humilitate eminentem, velut sublimia, nescio quæ, superbè affectantem criminari? Novimus ad unum omnes, quotquot uspiã sub clientela ipsius fœlices viximus, adeo illum ab omni fastu alienum, ut nomine tenus Episcopum, in reliquis fratrem (suo utar vocabulo) senserimus: Neq; unquam mitissimus Præsul eminentiæ suæ Episcopalis radios nobis exhibuit, nisi (*Mosis* instar) velatos; sed & ita se semper gessit, ut eum circumvicini omnes, velut nimix humilitatis reum, dignitatîsq; Episcopalis nimis negligentem, culpæ soleant. Facestant ergo hæc fulgoris Episcopalis illicia. Pergit tua modestia, Romæ ubiq; ἀπο σου πόλεμον professo, impuræ meretricis patrocinium adscribere: eumque, qui diro illi capiti tot vulnera lethalia infixit, ne arte quidem tua sananda, Antichristianismi proxenetam palam arguere; Illud nempe satagis, homo φιλαδελφότητι, ut exteris quibusq; persuadeas, *Josephum Hallum*, sinceritatis suæ prioris oblitum, de sancto zeli pristini fervore plurimum remisisse; & Romanæ Religioni nimis faciles modò inimicitias profiteri. Astruit (inquis) Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam, & in ea nucleum Christianismi reperiri, hinc boni quiq; deplorare irreligiosum hominis teporem, ac ipsius apostaticæ cujusdam ἀσφαλείας misereri. Proh Dei atq; hominum fidem! quam hæc abste calumniatore turpissimo, & falsissimè, & malitiosissimè conficta sunt! Nos, qui illum intus & in cute novimus, quin & omnes non malè-affecti Angli, qui eum vel sæpe concionantem audimus, vel legimus scribentem, non possumus non abominari hanc planè odiosissimam à te modò impactam cōtumeliam. Deserventior solet esse plerunq; senectutis temperies; Noster verò hîc nunquam se præbuit, vel acriorem Papismi hostem, vel vehementiorem Evangelicæ veritatis

veritatis propugnatorem, quàm modò facit in media hac senii ingravescentis hyeme. Tu autem, nisi omnem penitus cum fide pudorem exuisses, *Irenae*, non ejusmodi attulisses à scriptis *Hallianis* Romani Patrocinii argumenta: Scripsit nempe Præsul noster, jam tum Episcopatum ingressurus, librum egregium, contra Romanæ fidei perniciosos errores; Cui, *de veteri Religione*, titulus: quo toto nervosè probavit; omnia illa Pontificiorum dogmata, quæ à Reformatis oppugnantur, contra Scripturas, contra omnis antiquitatis consensum, contra rationem deniq; sanam militare; Hoccine verò est Romanæ Ecclesiæ patrocinari? At aliud insuper addidit opusculum, cui titulus, *Conciliator*. Certè quidem; Quod tu nunquam, *Irenae*, ausim dicere, perlegisti; aliàs non potuisses istud, probri loco, Præsuli pio, & orthodoxo palà objecisse. Quid aliud existimare modò possunt exteri Theologi, quàm *Josephum Hallum*, velut alterum *Macarium*, pacem inter Deum & Diabolum conciliare voluisse; illumque, qui olim *Romam Irreconciliabilem* scripsit, jam tandem versâ velificatione, pacem unionemque inter Ecclesiam Reformatam & Pontificiam meditari: Apage hanc contumeliam. Nolite falli, fratres; Idem est, qui semper fuit, *Hallus* noster; æquè semper odit Ecclesiæ Romanæ superstitionem, idolomaniam, hæreses: Charitatis Christianæ violator egregius fuerit, qui aliam de sancto Episcopo opinionè conceperit, nutrieritve. Vultis verò scire ut se res habuerit? Dicam seriò, coram Deo, Angelis, totaq; gente Christianorum. Tractatui huic contra Romanæ Ecclesiæ errores Antidotario, fundamentū quoddam substernere voluit Præsul noster, stabile, solidumque de moderno Ecclesiæ illius statu: Qua de re ita determinavit, ut statueret, Ecclesiam Romanam esse quidem Ecclesiam miserè erroneam, hæreseos ream, moribundam, moribundam, Ecclesiam tamen adhuc verè visibilem; neq; nos novam creare Ecclesiam voluisse, sed reformare veterem; Sed & *Lutherum* ipsū, illud idem

semper professum, ut qui expressè dixerit, adhuc in illa qualicumq; Ecclesia nucleum Christianitatis reperiri; Verba *Lutheri* citavit infontissimus Episcopus, cum ecclesioli quidam zelotæ invehì cœperunt illico in Præsulem *Episcopus Earsley*, velut nimium Ecclesiæ Romanæ fautorem; idq; inscitissimè contenderunt, Romanensem, ne Ecclesiam quidem esse, nec haberi aut posse, aut debere: Tuleruntq; in suam sententiam *Whitakeri*, *Perkinsi*, paucorumq; aliorum testimonia; Facile sensit *Hallus* noster deceptos probos hosce viros vocis homonymiâ; utpote qui *veram* aut *verè visibilem Ecclesiam*, veluti *sanam, orthodoxam, veracem*, interpretari visi fuerint; hinc ille paci publicæ consulens, tractatulum quendam *Conciliatoris* nomine statim edidit; quo docuit auctores nostros, ut ut verbis dissentire viderentur, re tamen ipsa, idem prorsus de Ecclesiæ Romanæ moderna conditione statuere; esse scilicet illam Ecclesiam miserrimè vitiatam, impuram, morti proximam, sed non nullam tamen; quâ de re congestit plurimorum Scriptorum nostrorum plenè cōspirantium, irrefragabilem auctoritatem: Sed ne id solus dixisse videretur, scriptis quibusdam Epistoliis provocavit doctissimos, & notissimæ fidei Præsules, *D. Thomam Mortonum* Episcopū Dunelmensem, *D. Joh. Davenantium* Episcopum Sarisburiensem; Celeberrimos Theologos *D^m Doctorem Prideaux* in Academia Oxoniensi Theologiæ Professore Regium, *D^m Doctorem Primatiosum* Ecclesiæ Gallico-Londinensis Pastorem, ut ipsi palâ suam sententiam dicerent, de hâc infœliciter mota pridem, circa Romanæ Ecclesiæ conditionem, controversiâ; Illi egregiis Epistolis à se scriptis, palam professi sunt, se in hanc eandem *Halli* nostri sententiam pedibus ire omnes & singulos; Sed & neminem esse sanum & Reformatis Theologum qui aliter diceret, sentiretve: Libellum ex horum testimoniis locupletissimis concinnatum publici juris fecit *Hallus* noster, & *Conciliatorem* indigitavit. En tibi modò, Lector, quantum se *Hallus* noster Romanæ Ecclesiæ

Ecclesiæ patronum exhibuerit ; & hinc discere tueri optimi Præsulis famam, & innocentiam ; sed & perfidiosam audacissimorum hominum calumniam odisse, ac conspuere.

Vix flocci est illud reliquum ; Sanè (inquis) posteriora ejus scripta non respondent prioribus ; Ita sanè verò seriò ? O te non indoctum magis quam audacem censorem ! Quis præter te, tuiq; similes, hoc dixerit ? Dabimus tibi veniam, cum ita parùm intersit, quò tendat, proprii quicquid est judicii, liberè proferre ; at cum alios etiam in partes tuas trahere conaris non tam Reverendum auctorem, utpote ^{et ceteris} positum, quam temerarios hosce judices tecum contemptui exponis. Imbelles solent esse senescentis ingenii factus ; nostrum verò hunc quod spectat, loquantur pro se scripta ipsa, loquantur cordati quique lectores, loquantur posterì, an non quæ novissimè edidit senex venerandus, opuscula, plus eruditionis, acuminis, judicii, sed neq; pietatis sanctiq; zeli minus, spiraverint, quam quæ olim juvenis evulgavit. Illud unum, sed magnū vitium erat, quòd justissimam Episcopatùs causam jam serò (non sponte tamen, sed vocatus ad hoc quicquid est muneris) suscepit, exegeritque. Parcite huic errori, omnes æqui rerum arbitri, salva res est, supererit fœlix Episcopi nostri memoria *Irenæi* cineribus, & de *Philadelphii* istius, detrectatorumq; omnium calumniis triumphabit.

F I N I S.

215114

433168